

DE SIGETHO

Hungariæ propugnaculo,

A TURCA ANNO CHRISTI
M. D. LXVI. obsessio & expugnatio, opus-
culum Consecratum

VIRTUTI ET IMMOR-
TALITATI

ILLVSTRISSIMI ET NO-
bilissimi Dn. *NICOLAI* Comitis à *ZERINIO* etc.
Generalis Capitanei partium regni Hunga-
riæ cis Danubianarum, Præfecti
Sigethani &c.

AB

ILLVSTRI, GENEROSO ET MA-
gnifico Dno. *EMERICO FORGACH* Barone à Gy-
mes, Equ. aur. & Comite Trinchinienfi &c. genero.
Collectum opera

Petri Albini Nivemontij.

VVITEBERGAE,

Excudebat *Matthæus Uvelack.*

M. D. LXXXVII.

662271

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Könyvtár. 6744/19. 88. sz.

DE SIGETHO

Hungariæ propugnaculo,

A TURCA ANNO CHRISTI
M. D. LXVI. obsessio & expugnato, opus-
culum Consecratum

VIRTUTI ET IMMOR-
TALITATI

ILLVSTRISSIMI ET NO-
bilissimi Dni, *NICOLAI* Comitis à *ZERINIO* etc.

Generalis Capitanei partium regni Hunga-
riæ cisDanubianarum, Præfecti
Sigethani &c.

AB

ILLVSTRI, GENEROSO ET MÅ-
gnifico Dno. *EMERICO FORGACH* Barone à Gy-
mes, Equ. aur. & Comite Trinchinienfi &c. genero.

Collectum opera

Petri Albini Nivemontij.

VVITEBERGAE,

Excudebat *Matheus Uelack.*

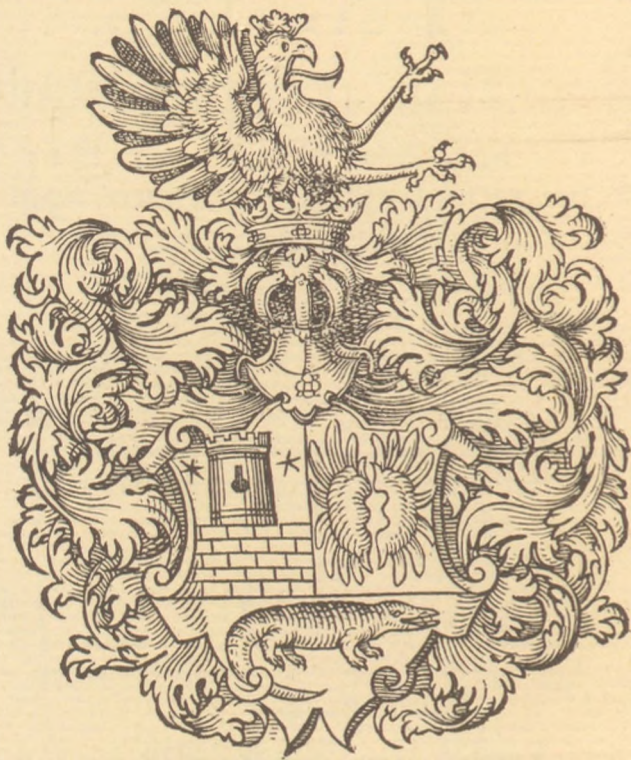
M, D. LXXXVII.

MTAK

0 00003 00776 1

INSIGNIA NOBILISSIMAE ET
Generosissimæ familiæ Comis
tum à Zrinio.

*Turis habet speciem virtutis, Stella decoris,
Virtutem ferè nam suus ornat honos,
Prima notat famam, qua mundum pervolat, Ala
Atera eris, cælo qua vehit, alma fides.*

PETRVS ALBINVS
Nivemontius,

AD

AD ILLUSTRUM ET MA-
GNIFICUM DOMINUM, EMERICUM FOR-
gach, Baronem à Gymes, Equitem auratum, &
comitem in Trinchin &c. Domi-
num benignissimum

P R Æ F A T I O.

PETRI ALBINI NIVEMONTII
Historiogr. Sax: & Profefs.
VViteber.

REmittuntur ad Illuf: Gen: T. libelli, quos
Matthias Ilouvczius ex Bibliotheca tua eru-
tos, tuoq; iuffu, & fumptibus typis aeneis excu-
dendos, et in publicam utilitatem evulgandos,
ante fefquiannum huc mifit. Inter eos autem
eft Epitome Historica obfidionis, & expugna-
tionis Zigethi, caftri in Vngaria veftra munitiffimi, fcripta à
Francifco Borigachio fratre tuo, viro præter generis fplendorem,
doctrina etiam, fapientia, & dignitate fuma præclariffimo;
qui tamen non alius orditur narrationem, quàm ab ipfius So-
lymanni Turcarum Tyranni ad obfidionem adventu, & oppus
gnationis initio. Cum vero in ea præcipuam perfonam gerat
perilluftris Comes Zerinius, egregium exemplum veteris con-
ftantia, præfagæ fidei & fortitudinis militaris, addita funt etiam
am variorum verfus de eo encomiaftici; quos partim huc mifit
Ilouvczius, partim ij, qui ab Ill. Mag. T. ftudiorum liberalium
& piorum cauffa hic aluntur, gratitudinis ergò addiderunt,
quibus videl. illuftrifs: Comitiss virtus, infignis fiaehtas erga
Principem, amor in patriam, & pulcherrima pro hac mors dec-
cantantur & celebrantur.

P R Æ F A T I O

Si enim, Domine Illustris, rectè ita senserunt Romani, nul-
 lum satis dignum supplicij genus in eos statui posse, qui patria
 sua libertatem opprimere conati essent: si quog² cives illos esse
 neutiquam iudicarunt, quos ullo modo rationes caritatis pa-
 tria neglexisse comperissent: quantum putamus non solùm pas-
 triam Vngariam, sed etiam orbem Christianum debere isti Hes-
 roi, qui amplificandi cultus Christi gratia, defendend²q² patria
 libertatis, & incolumitatis, nulla non vitæ discrimina subiit,
 pulcherrimamq² deniq² oppetijt mortem. Consecutus erat ille
 maximarum laudum, virtutum, & rei præcipuè militaris sum-
 mam singularemq² gloriam, maximas insuper opes, & ampliss-
 ma domitia, ut qui totum penè in Illyrico tractum maritimum,
 per omnem ferè Dalmatiam, Croatiam, Slavoniam possideret,
 quippe ubi quadraginta circiter arces heredis unica Illustris
 Catharina Frangepana prima Vxoris beneficio acceptas, ad pos-
 teros suos transmiserit: ut taceam alias arces, quas ille par-
 tim à maioribus suis acceperat, partim verò virtute sua acqui-
 siverat, quæ & ipsa bona satis ampla, magnaq² fuerunt, ut
 adeo sibi vivere potuisset: Verum enimverò pietatis & virtus
 tis stimulis tam ingentibus semper in atate rebus gerendis as-
 pta, punctus est Heros Magnus, & ad omnia summa natus,
 ut laboranti patria non modo toto vitæ suo tempore contra
 Tyrannidem succurrere & operam, quam posset maximam of-
 ferre maluerit, sed & tandem supremum vitæ spiritum eidem
 consecrare. Quare & singularem virtutem gloria non vulgaris
 secuta est, ut solet. Immortale enim nomen apud exteras eti-
 am nationes Zerinius & memoriam nominis sui sempiternam
 meritis & adeptus est, ut cuius virtute, & morte pulcherrima
 vires hostium non solùm sint retardata, sed etiam vicina Re-
 gno Hungaria provincia tot maximis bellorum periculis libera-
 ta, tot imminentibus cladibus erepta, deniq² regnum inclitum
 ante alias provincias à tristissimo genere calamitatis defensum.

P R Æ F A T I O

Nisi enim fide & constantia sua Solymannum, potentissimum Principem et felicissimum bellatorem nimia indignatione, animiq; aegritudine, ut qui infinitas suorum & quidem precipuorum clades aspicere amplius non posset, nec ullo modo belli eventum arridere cerneret, mori coëgisset Serinius: sanè bestia illa progressura, provincias alias Vngaria ad occasum finitimas armis victricibus vastatura erat, si præsertim illa quasi principia animo conceptis votis & conatibus respondissent. Quàm enim conatus barbari Ducis regno inprimis Hungaria fuerint formis dolosi, ni Deus modum statuisset, vel inde satis apparet, quod is & diris se devoverat, non se in Asiam prius reducturum exercitus, nisi V.ennam Austria caput, & Germania propugnaculum, atq; columen, cum residua Hungaria parte in potestatem suam redegisset, quo consilio etiam omnes belli vires ex Asia in Europam traduxerat, eumq; ad finem ex arario Constantinopolitano suprâ triginta mlliones auri, futuri belli nervos assumpserat, quemadmodum nonnulli ex historicis observarunt. Factum igitur Serinij nunquam satis laudatum cum maximorum Imperatorum rebus terra, mariq; gestis conferri non immeritò potest. Celebrent alij expeditionem Græcorum contra Troianos susceptam, celebrent Xerxem, luceat sanè magis in aliorum oculis Marathon, verùm ut ut sit, multos ex veteribus illis reperias, qui etsi præclaras res pro patria interdum gesserunt, laudabilesq; victorias reportarunt, mox tamen maximis eandem cladibus affecerunt, Ideoq; non raro, quos virtus victores, eosdem iniuria plebis exules fecit. At Zerinius exigua manu, non unam solùm Græciam, aut urbem Romam, sed totum nobis pacatum reddidit orbem Christianum: non solùm per omnem vitam victricia pro patria arma circumtulit, sed et pulcherrimã deniq; coronidem addidit, Nec hoc saltẽ, verùm saluberrima vita sua pro patria litatione effecit, ne eo statim momento

P R Æ F A T I O.

mēto ipsa turpiter periret, in tanto hostis conatu, quem penitus elisit Herois Zeriny casus, et adiuncta adversariorum infelicitas summa, qua triginta millia Turcarum in unica illa Zigetana oppugnatione absumpta, & desiderata sunt, id quod etiam ex Turcicis commentarijs, in quibus omnium exercituum multitudine per scripta fuit, certò deprehensum est. Unde apparet, licet etiam superioribus temporibus per omnes penè etates graves bellorum motus gentem Vngaricam exercuerint, necullo tempore qui hostem fortiter pugnando vel fugarent, atq; repri-merens, vel praclara victoria superarent, defuerint: Tamen maius esse Seriny fatum, qui sublato crudelissimo Tyranno omnem penè bellorum metum imminuisse merito creditur, adeò ut ab eo tempore ita hostium animi fuerint profligati, ita prostrati, ut nihil laude dignum in Vngaria, & alijs, qua bello fastigant, regnis, gerere potuerint, sed summo ubiq; cum dedecore, summa cum turpitudine steterint. Atq; inde est, quòd non solum interea non rarò infinita Turcarum millia in regno Vngarico levibus pralijs excepta, caesa, & interfecta sunt, verùm etiam terror hostium animos fortè ita occupaverit, Vt à regno Hungaria omnes belli vires ad Persas hodie transferre malint. Quod igitur hæcenus per DEI gratiam tranquillitate mediocri usi sumus, post altissimi clementem gratiam, & Inviçtissimorum Imperatorum felicitatem, qua ille hos ornare voluit, etiam constantia, fortitudinè, & tandem pulcherrima, ac devota morti Zeriny non immeritò acceptū ferre possumus: Cui pulcherrima inquam & devota mortis (cum non aifficulter evadere, vitamq; & dignitatem suam honestissimis rationibus tueri potuisset) vltè fortiterq; se obiecit, & consecravit, ratus, id quod res est, etsi dulciter in patria vivere, dulcius in ea mori sit, tamen multò praclarior & speciosior, imò verò generosis mentibus etiam longè dulcissimum esse, pro patria dulcem profundere vitam. Sanè tanta hic in Principem suum fide, tanto
in patria

P R Æ F A T I O,

in patriam amore semper fuit, ut si vel transversum unguem à fide, hero suo debita & à patria commodis declinasse sibi visus esset, omnem deinceps vitam sibi acerbam futuram iudicaret, adeo humana omnia parva duxit omniaq; bona sibi in se, metipso posita censuit, ut omnes motus fortuna, rerumq; & temporum mutationes quascunq; vitam deniq; ipsam, qua alioquin charissima esse solet, nihili aestimanda putarit, si ad virtutis certamen venissent. Idcoq; etiam nomen & gloriam eius, cum alia omnia fluxa sint & caduca, nulla unquam poterit posthac abolere vetustas. Quod enim commodato dedit fortuna, tollet, quod mutuata est natura, repetet, quod paravit virtus, ipsa retinebit. Hac sola (quod me vel tacente iam animo tuo volvis, meq; melius intelligis) Comes Illustris, capere nescit, sola dedecus ignorat, sola fortuna succumbere tristius omni facto ducit, sola naturam mutat, mortemq; pro vita eligit. Vita vit igitur, vivit, qui sic perijt Zerinius, ut gloriosa morte immortalis sibi laudem & nominis sui vitam in his terris sempiternam pepererit, quippe qui tanti fecerit in omni vita sua virtutem, ut id vel solo exitu, quo omnia probantur, egregie restatum fecerit, dum vitam, coniugem, liberos, ingentes opes, amplissimos agros, oppida & arces, & omnia, quibus effuse circumfluxit, illius, virtutis, inquam, gratia negligere minimè dubitavit, cuius etiam filij, affines tui, Heroicum patris animi pulcherrimo studio amulantes, non solidam domi, sed etiam foris militiãq; egregia virtutis paterna de se multoties iam documenta prabuere, ut qui tam bonorum, quàm virtutis & pietatis paterna sint heredes.

Rectè igitur & meritò ut tandem ad id, quod volebam, perveniam, à Poëtis tanti Herois laudes decantata hic addita sunt, ut & summi virtutis constet honos, & perpetuum sit omnino, quod posterè imitentur, exemplum, tanquam in secula propositum. Inprimis tamen fratris tui, Comes Illustris, scriptum

P R Æ F A T I O

primum ipsi honorificum erit ad omnem posteritatem, ut potè quod
 luculenter & acuratè scriptum sine dubio genio suo non carebit.
 Utinam autem volumen ipsius integrum, quo sui temporis His-
 torias doctissimo orationis genere perscripsisse dicitur, aliquan-
 do illustris T. Magnificentia favore & studio in lucem prodiret.

Censuit autem Illovuzius etiam Pauli Iovij locum de
 Catzianero inserendum esse, propter aliquorum calumniam,
 qua Zeriniy factum quoddam laudabile criminati sunt. Sic
 profectò est, ut virtus perpetuum comitem invidiam secum tra-
 hat. Quare & de praestantiss. hoc Duce, & amatore Patria mi-
 nus dextrè quosdam sensisse accepimus, quasi is sacris mensa,
 dijsq; hospitibus temeratis Catzianerum trucidasset, cum tas-
 men ampliss. scriptor Iovius causam totius facti egregiè tueas-
 tur, nec desint hodie qui fateantur, eum tanquam pestem pa-
 tria, (ad Turcas enim transfugere voluerat) meritò interfes-
 ctum. Equidem sine temeritate, alicuius labe non facile fe-
 cerit quis causam suam, ex ijs, qui procul ab Vngaria absunt,
 et qui, quod maius est, αὐτόμαται, rei gesta non fuerunt, ut adeò
 aliorum sermones audire cogantur, ijsq; fidem tribuere. Verum,
 ut meum hac in parte iudicium interponam, haud scio, an quis
 quam hac in re Iovio fidem derogare meritò ausit, vel possit.
 Sanè, & Illovuzius homo, ut Mag. T. optimè novit, & alij qui-
 bus notus fuit, non nesciunt, minimè vanus, ea, de negotio hoc,
 ad me scripsit, qua ad Zerinium hac in parte non solum excus-
 sandum, sed & laudandum satis esse queant. Inquit enim. Qui
 (Catzianerus) templa & sacra loca ferè omnia toto hoc regno
 Clenodys et campanis spoliaverat, cultus divinos profanave-
 rat, qui putabat, se frustra natum, frustra virtutes corporis,
 atq; animi consecutum fuisse, nisi omnia divina, atq; humana
 truculentissimo genere cupiditatis & prodicionis inquinasset.
 At verò maiores nostri, qui tales interemissent, id non modò
 non illis

P R Æ F A T I O,

non illis vicio dabant, sed afficiendos eos fore immortalibus donis, ac sempiterna hominum memoria, consecrandos censebāt. Quid enim potest indignius cogitari, quàm grassari in patriam à qua vitam susceperis? Quid deniq; potest intollerabilius existimari, quàm sceleratas manus inferre templis Dei immortalibus, seq; sacrilega impietate contaminare, cultusq; divinos profanare? quod iste certè Catzianeus fecit. Hac qui tentare ausi sunt, nunquam apud rectè intelligentes alieni ab hostibus, aut dissimiles feris bestijs, existimati sunt, sicut nec qui illos sustulerunt, alio loco habiti sunt, quàm patrum patria. Si igitur Comes Zrinius nihil amplius laude dignum prestuisset, quàm quod hoc portentum è medio & visceribus patrie sustulisset, sanctissimo atq; immortalis augustissimæq; memoria Imperatore Ferdinando quoq; adhortante, hoc nunc saltem nomine immortalæ gloriæ vel apud barbaras nationes affectus meritò existimandus esset. Sed tanta est rebus in humanis vicia, tanta tempora huius nostri seculi infelicitas, ut pauci sint, qui hac in præclarissimo duce eximia dona, ut debebant aestimare sciant. Quamobrem quantis etiam pœnis propter ingrati tudinem, alienaq; virtutis odium, in nostra hac patria Deus immortalis multos afflixerit, non est quod dicam, in confesso certè omnibus est. At si omnium nationum res, siue secundas, siue adversas, expendere rectius velimus, apparebit, quanto quis plus secundis rebus excelluit, atq; adeo præclare rerum gestarum magnitudine, tanto illum Sycophantarum livore acerbius pressum esse &c. Hæc Horvuzius.

Ex his igitur lectorem benevolum instruere de negotio, quo de nunc agimus, interca voluimus, donec argumentum hoc vel à me, vel ab aliquo alio ita tractetur, ut Illustrissimi Heroia is honos vindicetur. Et si ille, ut mea fert opinio, talem omnino gloriæ præclaris rebus gestis partem reliquit, quæ omni invidia

P R Æ F A T I O.

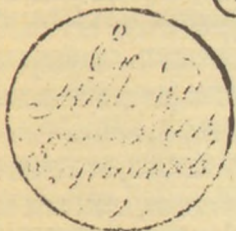
dia superior, omni calumnia fortior esse videri possit, in qua & laudatissima illius posteritas tutissimè conquiescet, florebitq̃.

Concessit autem, ut illustri Magnif. T. notum est, Coomes Zrinus in fata V 11. Idus Septemb. qua profestus fuit Natalicys Beata virginis, quo die extrema pars Zigetli capta est, atatis anno ferè sexagesimo (duos enim quidam annos detrahunt de hoc numero) cum oppugnationem integris triginta quinq; diebus, sine ulla intermissione, incredibili animi & corporis vi, non atati senili, non laboribus, ullisq; difficultatibus parcens, penè decrepitus, fortissimè sustinisset, omnia Imperatoris optimi officia perfectè executus, gloria honestissima cupis dissimus. Vt autem huius de clade Sigethina Historia Forchagiana expositio lucidior esset, subiunxi ego, Generose & Illustris Du. scriptum aliud de capto Sigetho in Germania prius editum, ita, ut ex Croatico, sicut præserebatur, sermone conversum erat, in quo & altius omnia repetuntur, & planius, seu copiosius pluraq; tractantur, & describuntur. Quam meam voluntatem, & qualemcunq; operam Illus. Mag. T. probatum iri spero.

Porro cum præfatio dicatoria, ut vocant, ab aliquo institienda esset, loco illo vñ defuncti, atq; ego, cui Illus. Magn. tua id iam antè delegasset solus id muneris subire non gravæ rer contendit à me Michaël Cibradius, pia liberalitatis tuae alumnus, hic degens, ut sibi eius partem aliquam subdelegarem. Non potui hominis studium erga illust. Magn. T. subiectissimum non probare, cum præsertim ostenderet, hac ratione dari sibi occasionem, qua gratitudinem, & animum submissum erga illust. Magn. T. declararet. eoq; maiorem gratiam tuam promeretur. Eodem animo Iohannes Zanadius, qui itidem alumnus Magn. T. est, admonitionem ad iuventutem, Vngaricam Pannonio præfixit. Dabit igitur, si à nobis erratum est,

P R Æ F A T I O.

tum est, aut non satisfactum voluntati tuae, veniam Illust. Magn. T. & optima alumnorum in Illust. Magn. T. affectioni, & meae facultati, qua hominibus non malis & in studijs, ut iussum fuit, rectè versantibus, deesse nolui. Atq; hac ideo significanda Illust. Magn. T. putavi, non quod de prudentia, candore & bonitate Principis tam eruditi, & experientia summa instructi, dubitarem, sed ut & illustri Magn. T. & alijs, ad quos iudicij hac de re pars aliqua pertinere videbitur, de consilij nostri ratione constaret. Quod superest, me meaq; studiis Illust. Magn. T. recomendo, VViteb. Anno M. D. LXXXVII, die cladis Vngaricorum ad Leitam, Misnensium ad Ausigiam &c.

P R A E F A T I O.

GENEROSO, ET MAGNIFI-
CO DOMINO, DOMINO EMERI-
co Forgach, Libero Baroni in Gyemes, Equiti Aurato,
& Comiti Trinchiniensi in Vngaria, Domino suo cles-
menti, ac literarum eruditaram patrono piè
colendo S. D.

Eximia semper habita res est Illustris, &
Magnifice Domine, Principem inter morta-
les gerere dignitatem, tum vel eò maximè
divinum quiddam est censendum, idq; divi-
no prorsus elogio, quod maiestatis divinæ
partem, si iusticiæ studeant, Principes ge-
rant, sustineant, tueanturq; non nudam, cuius muneris am-
plitudini si clementiæ, beneficentiæq; accedat studium,
tum demum illius summi, illius boni Dei inquam Op. Max.
imago expressior reddetur, et vis exprimetur vividior. Et cū
vel prophanorū sapientū ea fuerit opinio, ut quò Princeps
quisclementiæ addictus magis, beneq; de alijs merendi stu-
dio conspiceretur clarior, ad naturam Deorum tanto acces-
deret propior: Illa sanè Christi Dei & Salvatoris nostri ore
prolata veridico sacrosanctæ etiam est sententiæ, tunc nos de-
mum imitatores fore patris cœlestis, si in quoslibet nostræ
opis indigos liberalitatis nostræ deriventur rivuli. Cum ve-
ro ut plurimum ita sit comparatū ex usu humanæ prudentiæ,
ut delectus censeatur eorum habendus, et quidem accuratus,
in quos conferri debeat beneficium, dandum hoc esse cō-
muni hominū animadvertimus instituto, ut literariā quoq;
conditionem, genus vitæ, studia, conatus, censuræ sapienter
probèq; iudicantium submittamus ultro, nihil veriti, eorū
omnium iudicio fore id quam comprobatisissimum, si quis-
dem actiones sine sãcto, pio, honesto, utiliq; metiri velimus,
scho

P R Æ F A T I O .

Scholasticum vitæ institutum vix ulli hominum ordini cedere, est quidem, fatemur omnium omnis ordinis hominum autorem rerum, fontemq; boni universi agnoscere, colere, eiusq; participatione se censere beatum, at qua quis eum via agnoscat, & colat quovè modo illius perfruat^r unione, hominum genus certum id demonstrantium ei destinatū, est functioni, quorum seminaria cum sint scholæ honestæ, pièq; constitutæ, in ijs certè pululant, adoleſcuntq; omnes ij, qui cœtui Dei nostri peculiarem præstant operam: Iam cum Respub. tum demum sint verè felices, cum ad clavum earum gravissimi præſident viri, *οὐρανία* consuetudinèq; hominum sapientum Principes quoq; evadant sapientiores, facilè apparet quantum ab omnibus legitimè moratis sit scholis literatis, earumq; Moderatoribus, & studiosis virtutum, artiumq; bonarum diligentibus patronis tribuendū. Narrant etiam de communi Pannonicæ gentis patrono serenissimo Matthia Rege, eum usq; adeò fuisse delectatum ingenijs literatis, & multiplici eruditione tinctis, ut Iohannem Regiomontanum Theologicis, & Astronomicis studijs insignem virum eruditorum colloquiorum causa mensæ suæ semper adhibere solitus fuerit.

Cum autem maiorum excellentium insistere vestigijs, eorumq; iudicia probatissima, studiumq; beneficentiæ, ac exempla celebratissima imitari posteris sit quàm laudatissimum: ita etiam Comes Generosè in promovenda pietatis cognitione, & rerum memoratu dignissimarum ad posteros transmissione operam magnorum virorum esse facilem iucundum est: vides enim hanc egregiam animi propensionem erga literas, literatosq; etiam in clarissimis viris, & heroïca excellentis animi fortitudine præstantissimis, qui omnem suam operam in hoc studiosè conferunt, ut studia eruditarum linguarum excolantur, & res gestæ Regum ac

P R Æ F A T I O.

ac Principum monumentis literarum posteris consecratur, & hæc animi generositas eò est carior, quò nobiliora ingenia occupat, talem etiam eruditi tui animi affectionem esse erga præclara ingenia constat, hancq; liberalis vestri ingenij, animiq; propensionem hoc libentius docti omnes amplectuntur, quò maior etiam vestra est gloria in arte militari, qua vestri maiores excelluerunt, & æternum sibi nomen, celebritatemq; nobilioris famæ meritis in Rempub. Vngaricam collatis collegerunt clarissimam: neq; solum te generositas tuæ profapiæ clarum effecit, cuius laudem felici propagatione ad T. M. devolutam esse agnoscimus, sed etiam tua industria, & optima vestræ erga alios beneficentiæ continuatione auxisti mirificè, ac laboribus pro incolu-
mitate regni Vngarici feliciter susceptis laudem tutorum maiorum effecisti clariorem, unde virtus ipsa quasi suis manibus ad eruditam excellentis Principis dignitatem exulit, ac virtutum tuarum nomine T. M. conspicuam reddidit: ornamentum siquidem est singulare in viris principibus, ad artem militarem adiungere etiam studia literarum, quæ mirificè ingenia Principum ornant, ac ferè stimulant ad studium paradæ gloriæ, qua postea et vivi adhuc iucundissimè perfruantur, & eandem ad seram futurorum hominum posteritatem cum insigni ipsorum laude transmittant. Hæc causa est quod Romani olim Imperii principes viris bellica virtute clarissimis, aut quoquo modo de Rebus, benè meritis monumenta publicè erigebant addita insigni commendatione nominis eorum, exprimendoq; in signia eorum ingenij generositatem, ac virtute partam felicitatem testantia, ut sic posteritas imitationi talium virorum feliciter succederet, & obscuri virtute & gloria carentes honestorum laborum continuatione ad eam felicitatem aspirarent, qua olim magni illi viri, quorum insignia publicè cum immortalis eorum
laude

P R Æ F A T I O,

laude expressa viderent, inclaruerant: fit enim plerumq; ut iuventus, quæ gloriæ studiosa esse solet, ad veræ virtutis studium, et voluntatem in statum nobilioris vitæ emergendi felicitius excitetur, dum videt fortissimorum virorum nomen, & famam pia gratæ mentis recordatione celebrari, ac præmia ad dignitatem & existimationem inter pios mortales cum magna laude obtinendam proponi nobilissima; Sed hoc studium perveniendi ad optima non nisi magna, & heroica occupat pectora, hæc enim sola sunt, quæ ardentissima cupiditate huc rapiuntur, ut honestis laboribus, & sancto vitæ proposito nomen, & decus virtutis acquirant, ac tandem nominis celebritatem immortalitati cõmendent, quæ sola virtute perficitur. Apparet hoc in Alexandro magno, qui cum audisset plures esse mundos, erupit ex tempore in fletum cum hac querela, se nondum adhuc esse felicem, quandoquidem vel unius mundi Dominus nondum esset factus, quo ipso satis clarissimum dabat indicium generosi ingenij, et cupiditatis suæ in gloria acquirenda, quam ad longam posteritatem bonorum mortalium cum perpetua sui nominis laude transmittere optabat. Hæc eadem est causa, quod etiam Reges & Principes Vngariæ in eo sedulo laborarunt, ut ad res ab se gestas scriptores doctrina erudita, studioq; virtutis adhiberent clarissimos, qui accurata diligentia, & fide sancta ea omnia in publicas referrent tabulas, quæ olim pro salute regni domi, forisq; utiliter gessissent. In hac re autem feliciter elaboravit Bonfinius ille, qui fideliter ea omnia collegit, quæ Vngariæ Reges serenissimi, & Proceres multa virtute clarissimi pro incolumitate patriæ expediturunt, ut hac ratione nominis Vngarici decus, & rerum gestarum memoria feliciter inter homines conservaretur, & flos Vngaricæ militiæ sese ad virtutis studium præpararet diligentius,

P R Æ F A T I O.

Felicissimè igitur hoc consilium institutum est cum apud omnes, tum etiam apud Vngaros ut res gestæ Regū, & Principum conscribentur, & infausta bella, quibus penè uniuersa Panonia conflagrauit, ut posteritas suorum maiorum statum, & regni eversionem, quasi ob oculos propositam aspiceret, & sic fortuna illa, quam adhuc saluis Regibus habebat, lætaretur, præsentis autem status difficultate, in quam regnum istud opulētissimum deturbatum esse agnoscit, tristissimo afficeretur modo: sicut enim regnum Vngariæ fuit potentissimum, & fato clementissimo penè in admiratione omnium constitutum: ita nunc in eius miserabili statu inconstantis fortunæ aleam considerare non sine mœrore licet, cum ab illa ^{inimicis} suæ integritatis, ad quā sanctissimorum, fortissimorumq; Regum temporibus peruenerat, paulatim descendere cœperit, & sensim eò deducta est, ut vix iam reliquæ prioris felicitatis conspiciantur, sed huius difficultatis causam nostris peccatis imputare possumus, quibus Deus irritatus hostes crudelissimos procul excitauit, & ad excindendum florentissimum regnum Vngariæ adduxit, qui cum Rege Ludouico ad bellum evocato collatis signis manus conseruerunt, eumq; mirabili astu circumuentum occiderunt. Cuius funere gravissimè uniuersa Vngaria est exasperata; statuit etiam Turca bellax non dissimilia suæ crudelitatis exempla in euersis etiam reliquis regni castellis, & oppidis multa pulchritudinis admiratione illustratis. Cum enim post eadem Mohacianam arcem Szizgethum haberet sibi insensam, eiusq; vires Solymanus pertimesceret, non putauit arcis istius incolumitatem esse ferendam, sed prima quavis facultate industriæ Vngariæ occurrendum esse: ubi etiam suæ crudelitatis erga gentem Vngaricam exemplum reliquit lamentabile: Hic sanæ fortissimi Herois, *NICOLAI SZERENI* virtus, & fortitudo
singula

P R Æ F A T I O

singularis apparuit, cum enim suffragio sacrae Cæsareæq;
 maiestatis ad eam arcem tutanadm contra excursionses Tur-
 carum ex cæteris Vngariæ proceribus eligeretur, luculenta
 suæ industriæ edidit testimonia, qui ut erat heroici Spiritus
 generositate, & virtute bellica celeberrimus, ita etiam forti
 animo, & opera strenua contra Turcici Imperatoris oppu-
 gnationes arcem defendit. Et hunc Ducem ob eximi-
 as virtutes verè appellare possumus. *Εὐγενὴς* & simul *ἔξοχος*,
 ac nisi fato nostræ patriæ iam inclinato, concidisset, longè
 maiora sui erga patriam nostram studij, & operæ expressis-
 set documenta. Huius autem expeditionis contra Szige-
 thum à Turcico Imperatore Solymanno institutæ occasio,
 progressus, ac varij consiliorum. eventus ab utraq; parte
 agitatorum hic proponuntur, & simul Vngariæ virtutis,
 & fortitudinis exempla in NICOLAO SZERINQ Duc-
 ce nobilissimo ita repræsentantur, ut posteritas Vngarica
 vel hoc nomine summas Deo clementissimo se debere gra-
 tias fateatur, quod excitet tam fortes, & illustres viros, quo-
 rum industria & excellens heroici ingenij, animiq; fortitu-
 do privatim, & publicè apud omnes exemplo esse possit,
 qui imitationi industriæ clarissimorum virorum feliciter
 succedere optant. Addita sunt autem huic Historiæ à P E-
 TRO ALBINO Illustris: Et: Sax: Historiographo & A-
 cademiæ huius Professore publico, etiam ea, quæ solidam
 oppugnationem antecesserunt. Præmiserat, enim Solyman-
 nus SanczokBecum, Principem in sua aula potentem cum
 exercitu magno, cuius opera prudentiam, & fortitudinem
 Ducis nobilissimi NICOLAI SZERENII, militumq; Zi-
 gethiensium industriam explorari cupiebat, hicq; præcursor
 ad castellum Siklosinum infeliciter cum Vngaris congres-
 sus concidit. Hæc igitur pars prius Croatico sermone
 conscripta, deinde per M. SAMVELEMB, L. in lati-

P R Æ F A T I O

num conversa accessit ad luculentiorē cognitionem rerum ad Zigethum gestarum.

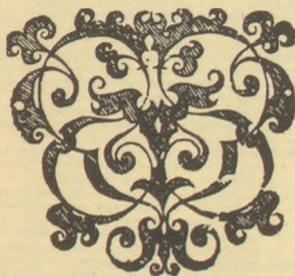
Cū autem deliberaretur de eo, cui libellus iste de expugnatione arcis Zigethinæ commendaretur, unus ex reliquis Vngariæ proceribus occurristi, vir magnificè, cui potissimum libellum hunc dedicarem, idq; eò libentius fecimus, quò magis vestrum erga pietatem religiosam, & literarum studia favorem habemus exploratum, Offerimus igitur tibi, Comes insignis, scriptum hoc, ut nominis tui auspicio feliciter in publicum prodire possit, gensq; nostra Vngarica tuo patrocinio suffultum amplectatur maiori cum animi alacritate.

Oro DEVM æternum, Patrem Domini ac Servatoris nostri *IESV CHRISTI*, Conditorem generis humani, ut T. P. D. confirmet vires animi, corporisq; eidem tribuat salutarem suorum gubernationem, per et propter *IESVM CHRISTVM. T. M. D.* benè & feliciter valeat, Cui me, ut patrono literarum præcipuo reuerenter commendo.

Præstantem tuam magnificentiam debita animi gratitudine, & voluntatis obsequio colens

MICHAEL CIBRADIUS
I ngarum

*IMAGO ILLUSTRIS COMITIS
NICOLAI A ZRINIO, ARMATI:
PRIMUM SVB DIVO FERDINANDO
Imp: proRegis, quem Hungari more gentis Banum
appellant, Regnorum Croatiae, Dalmatiae &
Slavoniae: Deinde sub Divo Maximiliano
Imp. Generalis Regni Hungariae à Das
nubio Illyricum usq; Capitanei, Praes
fecti Zigethi: Vtriusq;
Consiliarij intimi & per
Hungariam Magis
stri Tavernicos
rum &c.*

*Me servasse fidem cuncto testabitur ævo
Mors pulchra ante homines, Spiritus ante Deum*

IN IMAGINEM ZERINII ARMA-
ti Epigramma . Petri Albini Ni-
vemontij.

T Ali Nicoleos habitu prodivit in hostem,
Dura viro quoties bella gerenda forent.
Sic primum specimen iuvenilibus edidit annis,
Esset ubi à sevis cinēta Vienna Getis:
Cum fortēq; animum prælarāq; facta probavit
Arbiter ipse sacri Carolus Imperij.
Ornatōq; auri calcaribus, ense, cathena
Tyroni, ex merito nomen equestre dedit.
Inde viri ad Budam emmuit fortissīma virtus,
Ergo novos titulos Casare dante tulit.
Audijt & Prorex, qua Dalmata colligit aurum,
Quaq; Liburna vigil rura Croatus arat:
Præfuit & priscis Bani cognomine Slavis,
Fernandi iuvit sceptraq; consilijs.
Maximus in patris vestigia ut Emilianus
Cesserat, huic maior cura parata Viro est,
Terra ubi Danubij dextrum latius Illyris arget,
Et speciosa ferox oppida Pannon habet:
Casereas illic Aquilas victricibus armis
Extulit, & Turcas sæpe repressit ovans.
Hoc habitu tandem Sigethi ad mœnia fulsit,
Cum valida premeres hanc Solymanne manu.
His toties armis truculentos obruit hostes,
Et retulit victor lata trophœa domum.
Donec vi multa victo funesta paravit,
Fata viro, Fatum, quod premis Orbis opus:
Deseruit Fortuna ducem, non dextera fortis,
Non tanto expertum tempore consilium:

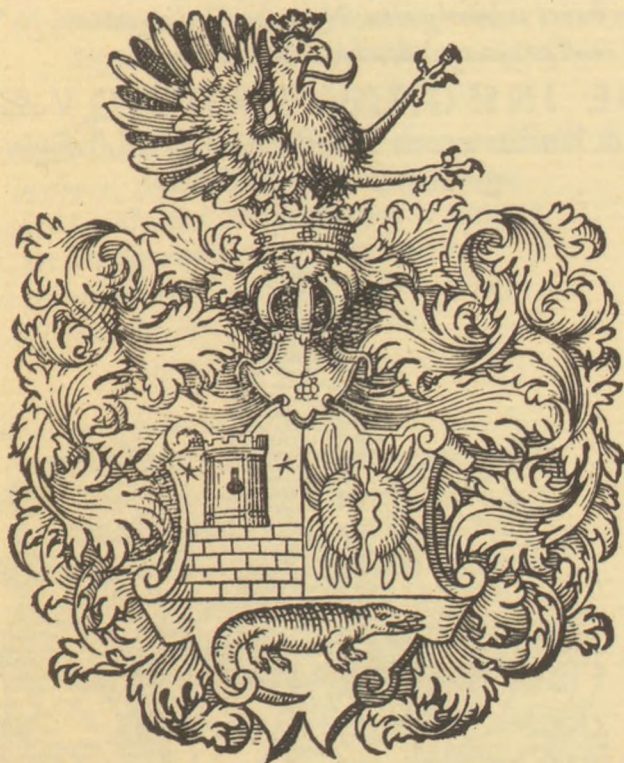
EPIGRAMMATA

*Dira hominum culpa mundum fatalibus urgent
Supplicijs, hinc est lucida causa mali.
Magnanimus, faton, Zrinius pugnabimus? inquit
Est grauis iratum res habuisse Deum:
Stare viri, extremam virtutem audebimus, Id nos
Adiuuet, excelsi qui regit astra poli,
Quo duce non hodie forsā moriemur inulsi:
Stare viri; hac nobis gloria parā die est.
Sic leo magnanimus confertos iuit in hostes
Intrepida sternens obuia quaeq; manu.
Sed vicit fati vis: Ergo maximus Heros
Aureolam posuit mox animam ante Deum.
Ante tamen te fæde mori Solymanne coëgit,
Ne caso caperes gaudia summa duce.
O factum bene: sed magni hac solatia luctus
Parua: tuum porrò Christe tuere gregem:
Vivit adhuc Zrinij Meritum, constantia, Virtus;
Nomen in orbe bouum, Spiritus ante Deum.*

IN ARMA GENTILICIA NOBILISSIMÆ & generosissimæ stirpis Zerinia
Epigramma Pe. Alb.
Nivemontij.

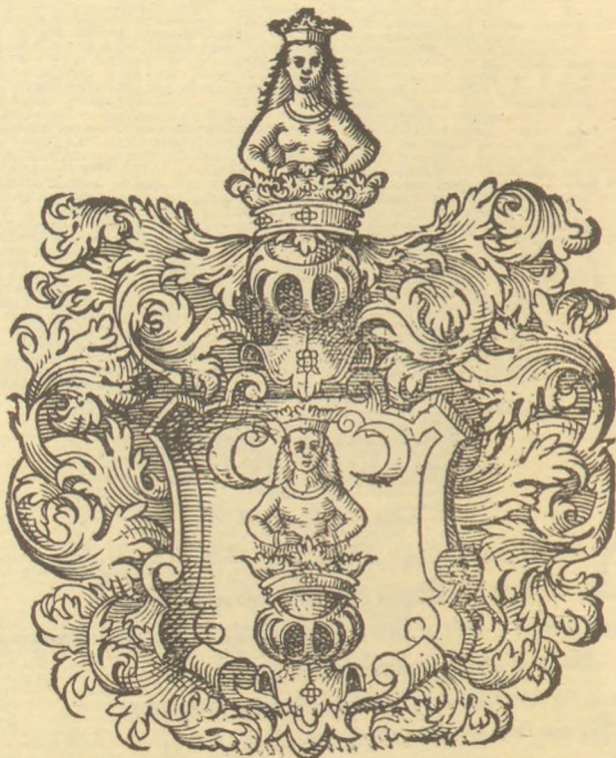

Quid Zrinia sibi Musa velint insignia gentis,
Ede, tuis aris sic pia thura dabo.
Tantum ego: Diva sub hac: castrum virtutis imago est
Inclita, quam stella circumiere dua.
Namq; ea radices agere atq; immota manere,
Nixa suis muris turris ut alta, solet.

EPIGRAMMATA

*Gloria eam radijs aeterna micantibus ambit.
Gloria, virtutis qua comes esse solet.
Sed cur ala duplex est addita et tertia dos est,
Sors bona, qua pennas heu citò saepe capit.
Gryphus habet culmen galea. Nam cuncta reguntur,
Et constant, magni dotibus ingenij.*

DE INSIGNIBVS ANTIQVÆ
& Illustris gentis FORGACHIANÆ Episc
grammata Petri Albini Ni
vemontij.

Quid

EPIGRAMMATA

*Quid notat hec castus? Bellum. Sed virgo quid? Artes
Pacis: Vtrogq; valet Forgachiana domus*

Aliud eiusdem.

V*irgine Pierides, Galeaq; scientia belli,
Signantur: Laudem bina corona notat.*

ALIVD EIVSDEM.

*Virgo coronata est, Galea & diademate cincta est
In clypeo, quem fert Forgachiana domus.
Esse quid hoc dicam? Decus immortale paratur
Artibus ingenuis, intrepidaq; manu.
Luna sed admoneat fragilis nos pallida vita:
in toto est firmum scilicet orbe nihil.*

EX BELLO PAX:

*Egalea, intrepidus miles quam gesserat ante,
Prodit inauratis pulcra puella comis,
Ex bello pax alma viget: cum postulat usus,
Bellandum, ut possit patria pace frui.
Vtraq; gemmata est in vertice cincta corona:
Est sua laus paci, laus sua militia,
Pax tamen alta sedet depresso Marte. Quid hoc est?
Pra bello semper nobile pacis opis.*

Aliud in eandem sententiam.

*Bella geri idcirco qui nescit, ut aurea pax sit,
Arma quid, inspiciat. Forgachiana notent:*

MARTE VEL ARTE,

SYMBOLVM EX FORGACHIA,

nis armis desumptum & Illustri Domino

EMERICO &c. tributum,

EPIGRAMMATA

*Marte vel arte velis contendere; certat utroq;
Forgachides, Vnnt laus columenq; soli.
Symbolon hoc patria arma gerunt. Emericus ad illud
Exprimit: Arte velis seu quog; Marte velis,*

IN MINERVAM FORGACHA-

nam, ad Illustrem Dn. Emericum
Forgach &c,

Fallor an ex cerebro Iovis hac est altera Pallas
Nata, EMERICE domus gloria Forgachidum?
Omen inest certè: Nam dum tu respicis artes
Aonias, & amas templa, Scholasq; foves,
Non dubiè ostendis, quàm sint insignia vestra
Gentis amabilibus tota referta notis.
Forgachidum virtus, sapientia, gloria flores
Mora puella, aras cuius amata vires:
Forgachidumq; Fides est inviolabilis, ut stat
Castus & intactus virginitalis honos.

VIRGINITAS PERPETVA.

DE EADEM VIRGINE

Forgachiana.

Tot iam lapsa ruunt à nato secula Christo,
Ex quo virgo decens nunc quog; virgo manet:
Forgachidum virgo, qua castior altera non est,
Hic ubi Pannonios irrigat Ister agros,
Sed quoniam à Turcis est sepe petita nefandis,
Dic mihi quo potuit virgo manere modo?
Christus eam texit, qui casta est virgine natus,
Illius est munus, digna viro species.
Is tegit innocuos & spe sibi supplice nixos,
Ne metuant fraudes ulla vel arma virum

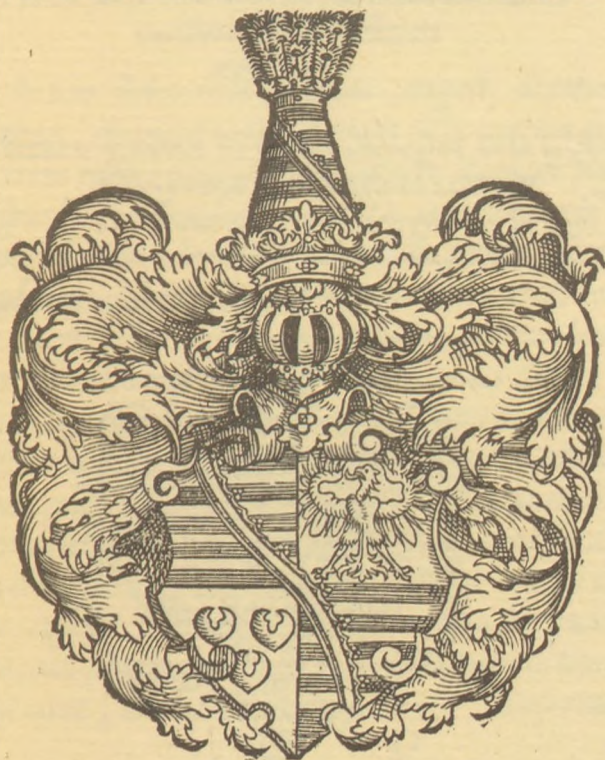
Alind

EPIGRAMMATA
ALIVD: IPSA VIRGO

loquitur,

Quod sis, quòd maneam, mea non est gloria, virgo:
Munere solius sum maneoq; Dei.
Virgine nate Deus, tu me quoq; protege posthac,
Ut mihi servetur virginitalis honos:
Adjicies tempus nam tu quòdcunq; priori,
Praeside te, laudi serviet omne tua.

Hactenus Albini Epigrammata.

INSIGNIA

INSIGNIA ILLVSTRISSIMÆ ET
vetustissimæ familiæ Ducum Saxoniz
inferioris in Lauens
burg &c.

A *Vratus clypeus generis pralustris origo est,
Virtutis nigra dant documenta trabes,
Partas Ruta notat laudes Famamq; perennem:
Hac eadem invidia dira venena fugat.*

DE INSIGNIBVS FORGA-
chianis &c Lauenburg
genlibus

Q *Vam benè Forgachia domus est Leoburgia iuncta;
Hac rufa in clypeo ferta decora gerit,
Illius insigne est virgo. Sic nacta coronam est
Virgo; puellarum est pulchra corona decus.*

Petrus Albinus Nivem.

Z I G E T H I
H V N G A R I Æ C L A V S T R I

P R A E S T A N T I S S I M I
V E R A D E S C R I P T I O , E T O B -
s i d i o n i s E p i t o m e .

E X F L L V S T R I S F R A N C I S C I
F O R G A C H I I l i b e r i B a r o n i s i n G y m e s , C o m m i a t h i , & M o s -
n o s t o r , C a n c e l l a r i j o l i m D i u i F e r d i n a n d i I m p e r a t o r i s p e r
H u n g a r i a m , & C o n s i l i a r i j , s u i t e m p o r i s h i s t o r i a r u m C o m -
m e n t a r i j s , b o n a f i d e d e v e r b o a d v e r b u m , d e s c r i p t a ,
n u n q u a m a n t e h a c v i s a , & n u n c p r i m u m
i n l u c e m e m i s s a ,

 An tem Sulimanus Calendis Augusti Sigetum per-
uenit. Arx atq; oppidum erant fossa tantum discreta:
rius enim è proximo colle, incerto alueo per plana de-
currens, sparsas faciebat lacunas, & cæcas fossas, unde effossa
quâ circumerat terra, immensa latitudine paludi, similimam
fossam reddebat. Mœnia atq; propugnacula ex arte, non saxo
aut cocto latere, sed triplici ordine cratium, ferreis clavis vin-
clisq; inter se iunctorum, duo & viginti pedes lata, ac media
humo solida, quantumuis fortissimi muri vim habebant. In-
erant pedites mille & octingenti, equites ducenti, civium cen-
tum ac quinquaginta, qui vltro remanserant, omnes Hunga-
rici ac Illirici nominis, mulieres ac pueri ad duo millia, Curulia
tormenta sexaginta, pulueris tormentary & reliqui appara-
tus ingens copia. Nec aliud tum desideratum est, quam mili-
tum copia, quo sero animaduerso, missa duo vexilla Germano-
rum remeauere, exclusa arcta obsidione. Expertum est,
D nullam

nullam munitionem humanorum corporum robore præstantio-
rem. Eadem hyeme lustrato per Consiliarios bellicos milite, du-
centi equites vt superflui dimissi, itidem plerisq; in locis præsi-
dia erant imminuta. Mox tamen crebrescente rumore hostili,
mille pedites Hungaros conscripturi, quanquam multa con-
quisitione, vix aliquot inuenerunt. Haud obscurum est, G E-
BEHARDVM BELCZER, bellici consilij
præfectum (nouum officij genus recens inuentum) gloriatum
suo consilio annuis quadraginta millibus sumptus fisci leuasse.
Sed hæc sapientia clade Hungariæ constitit. At initium po-
ciundi Sigeti ab oppido cœptum, quassatoq; omnibus partibus
vi tormentorum: simul fossæ materia ac terra, lanæq; vi incre-
dibili, cuius infinitam copiam curruum, camelorumq; opera, ab
ipsa vsq; Thracia, ex æquandis fossis, conquisita etiam tota pas-
sim Hungaria per Bassam Budensem, pari diligentia in hos
vsus secum Solimannus adduxerat, complentur. Iam Turcæ ad
oppugnationem succedunt, pugnant, instant, pellunt ac pellun-
tur, trucidant atq; trucidantur, cum sustentatis aliquot arduis
oppugnationibus, adferuntur Cæsari literæ Zrinij, Castris
apud Ouarum fixis, hostium immensas vires, & suorum iam
plurimis amissis paucitatem docens, consilium se ab necessitate
velle capere, vt oppido conflagrato in arce supremam fortunæ
aleam experiatur. Sed dissuasum ab veteranorum primori-
bus, si ea Zrinio militum esset manus, qua Turcarum Tyranni
infinitas copias sustinere posset: qui priori quoq; obsidioni, præ-
sentes, meminere etiam oppidum, quanquam minus tùm va-
lidum conseruatum: tractu belli multa euanescere, quæ obsessis
salutem, hostibus pernitiem, afferre possent: etiam Cæsaris vi-
res, &

res, & Christianorum auxilia, sibi ipsi ostentabant. Decimo quinto Calend. Septemb. Solimani iussu, visus vniuersus hostilis exercitus, per ingentia agmina discretus, quo etiam innumera multitudinis ostentatio metum propugnantium auget. Subeunt muros, & tanquam stataria pugna, ac patenti campo, per immensas murorum ruinas, & late fossatum oppleturas, fit praelium ingens, & hinc atq; illinc strages, sed alijs ac alijs non militibus, sed exercitibus succedentibus, nostri impares numero omnes simul pugnare cogebantur, & non vnum, sed multa praelia capeßere, donec ad extremum corporibus, viribus, spiritu deficientes, tantorum exercituum, tot praeliorum impetu, diei labore perpeßo ac sustentato, inumbrante iam vespera in arcem se reciperent. Constat octingentos superfuisse, cum rursus noua oppugnatio, noua laborum facies, noua males periculi instaret. A tribus simul partibus, tormentis dies & noctes propugnacula moeniaq; petita: tres moles, ingentium Castellorum similitudine, fassis terra ac lana completis, cuius multo maximam copiam ex vniuersa prouincia congeßerant, altitudinem moenium egredientes, easdem ad partes mira celeritate constructae: super his delectae Ianiciarorum manus cum tormentis impositae, nullum momentum fossam, vallum, aggerem, aut munimenta introrsus moliendi relinquebant, donec vno eodemq; tempore, auerso etiam riuo, scisso repagulo aquarum, fossis materia, terra, repletis, ac cratibus desuper impositis ad muros subirent, acerrimè oppugnarent, diem ac noctem iuxta infestam reddendo, vt perpetuo labore, ac vigilijs conficerentur. Interea Solimanus, fortunam suam, conatibus suis infinitis non respondentem, indignè ferens, statuit constantis-

D 2

simum

simam animam Comitibus muneribus expugnare, & spe amplissimorum præmiorum ad deditiōem arcis inducere. Sagitta igitur missa, cum literis, intra arcis mœnia, totius Illiry Præfecturam, & possessionem Croatiæ pollicetur, maximas opes & facultates, ingentia munera offert, si dedat arcem, ubi cum ne illud quidem succederet, animumq; Comitibus, nullis expugnari posse muneribus, aut belli necisq; terriculamentis videret, aliam aggressus est viam. Acciderat enim, ut casu quodam caperetur Tubicen, filij Comitibus maioris natu, sub idem oppugnationis tempus, quo capto, & in castra adducto, Imperator Sulinianus, immittit tubam, de qua pendeabant depicta, ut moris est, arma eius, cuius tubicen esset, & literas in arcem, Captumq; filium Comitibus illius Tubæ indicio docet, monetq;, ut arcem dedat, nihil amplius causæ superesse inquit, cur adeo pertinaciter castrum defendat amisso filio, cum præsertim & eo angustiarum iam se redactum videat, nulla ut amplius spes sit relicta arcis retinendæ, & si dedat vitam suam, & filij conservaturum, sin porro in proposito perseverarit, filij caput ad portam hastæ infixum, miserabile spectaculum, illico visurum. At verò Comes, virtute & constantia animi incomparabili, non spe amplissimorum præmiorum, neq; acerbo filij casu, qui tamen affutè à Turcarum Tyranno excogitatus erat, expugnari potuit, nec tam ad filij salutem, quam patriæ libertatem, & fidem Principi datam respexit, ideoq; incredibili animi magnitudine, in fide constanter perdurandum sibi statuit, ne reliquas Christiani orbis provincias vastandas hostibus objiceret, ne uè hoc extremo facto rebus suis, præclare anteà gestis, turpem maculam inureret. Quin, et si longè grauius tristissimo filij casu exacerbatus,

batus, vllam tamen vocem animi sui magnitudini superiori-
 busq; victorijs indignam protulit, sed singulos appellabat mili-
 tes hortabaturq;, vt forti animo essent, inquiring: Meus priua-
 tus luctus est casus filij acerbissimus, vos meminertis Princi-
 pi datae fidei, & pro Patria strenue vel cum honestissima mor-
 te pugnate. Quod si vos quoq; mei miseratio aliqua tangit,
 tantò acrius hostium crudelitatem vlciscamur; neu vos moueat
 præsens calamitas, quæ tametsi, vt video, humana iam vitari
 non potest, attamen magna affectantem multa aduersa perfer-
 re necessum est. Nec olim fortunæ quadam temeritate, sed
 patientia & virtute, maiores nostri ex hostibus, aut præcla-
 ras victorias reportarunt, aut per gloriosam mortem immorta-
 lem sibi laudem pepererunt. Eum in modum in præsentī quoq;
 mea calamitate, hæc nobis maximè optanda sunt, vt morientes
 patriam nostram, in libertatem à crudelissima Barbarorum im-
 manitate, asserere contendamus, aut si id non detur hoc saltem
 efficiamus, vt ita cuiq; omnium nostrum in hoc casu eueniat, vt
 per hanc occasionem de toto orbe Christiano præclarissimè mere-
 amur, qua quidem re vobis maius à Dijs immortalibus nihil da-
 ri potest. Igitur Solimannus, cum frustra se alias artes adhi-
 bere in potiendo Sigetho facile intelligeret, ferro extrema om-
 nia tentare proposuit, ideoq; periculosissimum, & maximè for-
 midabile certamen, in quo de rei summa decerneretur, IIII.
 Calendis Septemb. (Decollatio Iobannis Baptistæ infausta
 Hungaris, fausta hostibus, dies erat) initum est, cum vniver-
 sus exercitus, tam Asiaticus, quam Europæus, cum ipsis Iani-
 czaris, totaq; Prætorianorum omnis generis militum infinita
 multiudine, ad oppugnandam arcem incubuisset. Im-

patiens enim moræ Barbarus Imperator & irritarum oppugnationum, accensus, simul recordatione illius diei, quo & Ludouicum Regem cum vniuerso penè Hungarorum exercitu ad internecionem à se cæsum meminisset, fælix ac faustum omen precatus, increpatisq; Visiris expugnari iubet. Quin et ipse senili corpore languens, prisca tamen decoris auidus, suis accendebat animos. Ianiciaris primo loco subeuntibus miscetur prælium, fit atrox pugna, iam missilia missilibus, ignes ignibus, iam corpora corporibus, arma armis, vires viribus, opponendo, ad extremum capto Ianiciarorum Aga, ijsq; multa clade affectis, prælium exceperere integri ac recentes, tum prælium redintegratum, iterumq; alijs atq; alijs succedentibus agminibus, noctem totam & posterum diem oppugnando continuarunt. Nec ideo nostri remissius agere. Pridie nonas Septemb. euectis in conspectum totis copijs, et dispositis per turmas ac cohortes, parant prælium, materiam, ignem ac faces, egesta antea terra, vi tormentorum disiectis iam roboribus subijciunt, inde materia in angusta arcis area, pro munimentis, & ad incerta fortunæ, vt talibus in oppugnationibus, fieri solet, comportata, ignem corripuit, inde militum casæ. Itaq; simul pro ruinis pugnando, cædendo, Turcis inuicem succedentibus, nostris vix ad suspirandum spacio, deniq; vi atq; flamma, in interiorem arcem compelluntur, in angulo sita, propugnaculi vicem habebat, intermedioq; ponte multi obriti, multi cæsi ac præcipitati, hostium sæuitiam perpeSSI sunt. Iam peruentum erat ad summas rerum difficultates: iam cuncti obsessos, præter vnam animi virtutem constantiamq;, nam spes quoq; sera, defecerant. Hostis crebrò insultare, vrgerè, oppugnare. Tandemq; V. I. Idus Septembris, paratis omnibus,

nibus, missilia tela ignem vomentia, propinquis tectis ingerere, scandere muros, omnibusq; locis pugnare. Postremum ferro, & flamma nostri eo angustia redacti, patefactis portis erumpendam sibi in arcem exteriorem putarunt, ibiq; in orbem pugnando, pulcherrimi certaminis finem morte honestissima facere. Vbi constans fama est, & omnium Hungarorum belli peritorum iudicio comprobata, artis oppugnationem constantissimo animo Comitem ulterius ducturum fuisse, non aliter quam Themistoclis virtus præclara Xerxis ingentes copias sustinuerat, & demum Zigetum orbi Christiano conseruaturum, interuētū Solimanni mortis, quæ tertia ab ipsa arce capta die contigit, nisi omnia undiquaq; tam ab extrinsecus, quàm ab intrinsecus flammarum vis et ignium ingens copia corripuissent, aded ut cū tota flammis iam colluceret corripereturq; area arcis, quas restinguere conatūne quàm effectu grauius fuerit incertum est; paucitate quoq; suorum res fuisset corrupta. Vnica pars, quæ ex arce in oppidum ponte satis longo, itur, ab ignibus & flammis immunis erat, quæ tamen infinita barbarorum multitudine, tenebatur. Quocirca non tam ferro hostili, quàm flammarum magnitudine, & sudrum Zrinius paucitate vulneribusq; coactus, ponte iter adhuc præbente, in confertissimam, & innumerabilem hostium multitudinem, Comes mox erumpere cum suis statuit, cum iam ante paucos dies oppidum, in quo tota vis, & robur munitionum Zigetibi erat sustinendiq; hostis igne & ferro vastatum, prius solo penè æquatum, hosti cessisset. Arx enim propugnaculi modo loco habebatur.

Erupturus igitur Zrinius, ac terribile sui spectaculum editurus, postquam rei totius summa desperata fuisset, ut appa-
tere

reret nullis rationibus, contra trecentena (tot enim qui minimum ponunt, qui plurimum, quingenta arma ferentium fuisse radunt) barbarorum millia, tam exigua vix trecentorum & maiori ex parte sauciorum manu, oppugnationem arcis diutius produci posse, vimq; ingentem sustineri, concione militum aduocata prius in portam, qua ponte oppidum arci iungitur, nam cetera omnia iam ignis erant, hunc ferè in modum suo exhortatum accipimus.

Quo in loco res nostrae sint, iuxta mecum omnes intelligitis, milites, quod si maiorum nostrorum res gestas in extremo hoc discrimine libeat paucis attingere: neq; nos certè æquum erit ab illorum præclare gestis rebus, in hoc acerbissimo patriæ nostræ casu, degenerare. Illi domi militiæq; multa profectò insigniter gesserunt, sæpè numero parua manu cum magnis legionibus hostium decertarunt, paruis copijs bella cum opulentissimis Regibus gesserunt: constatq; illorum egregiam virtutem insignia facinora patrauisse. Cum igitur hodiernus supremus nobis itidem omnibus dies sit, quo necessitas nos ita circumscripsit, ut vel memores nominis Christiani & immortalis gloriæ, datæ fidei Principi nostro, pietatisq; in patriam, decoris deniq; militaris, in quo hætenus omnem vitam nostram non sine laude, nisi fallor, exercuimus, pro patria fortiter moriamur: vel per summum dedecus, & turpitudinem in manus hostium deueniamus, aut deniq; à flammis, quæ, cum omnia occuparint, imò in aream vsq; castri peruenerint, huc angustiari nos vidererunt, consumamur: aut deniq; in miserando mancipatu vitam morte acerbiorè & turpiorem exigamus, vos hortor milites, uti forti atq; parato animo sitis, nec quanta vis hostium
ingruat

ingruat vestris animis proponatis, sed quid præsens locus, & tempus postulent, animo imperterrito examinatis: Vbi quem virtus, & arma non texerint, locus neq; hostis teget. Etenim quod iam nobis præter arma animosq;, nihil amplius fortuna reliquum fecerit, æquè ac ego comilitones cernitis: Eo nimirum res, fortunâq; nostras redactas, ut nequaquam possint corrigi. Nec enim pro decore vnico, sed pro salute quoq; patriæ pugnabimus. Vbi qualiscunq; vis, virtusq; nostra futura est, talem post summum hoc prælium patriæ nostræ statum futurum, & nostram ad Principes posterosq; nostros memoriam transituram, cogitare debetis. Scitote nostras nunc intueri manus, Principem nostrum, Europam & patriam, virtutem nostram aspiceret. Cogitate, hic nobis non vni vincendi potestatem, quam per gloriosam mortem oppetendi occasionem datam. Hic nobis terminum laborum nostrorum necessitas imposuit, vbi omnibus, inter victoriam, mortemue, certa desperatione abruptis, aut vincere aut vbi id fortuna nobis inuidit, in prælio potius, quam in fuga, nos mortem oppetere, præclarius erit: In hoc igitur prælium ituri, memineritis vos decus immortale, gloriam perennem, libertatem, quam nemo bonus nisi cum anima amittit, atq; patriam vestram, quæ vos genuit, in manibus vestris portare, Igitur, ne multi animas vestras amittatis, neu capti potius sicuti pecora trucidemini, quàm virorum more, maiorum nostrorum exemplo, strenuè pugnantes cruentam atq; luctuosam victoriam, hostibus relinquatis, efficite. Quocirca animus, ætas, virtus vestra, mihi tot periculis probata, me hortantur, ut sperem, vos strenuam, mihi Duci vestro & patriæ operam nauaturus: præterea necessitudo, quæ etiam timidos, fortes facit.

Qua exhortatione animi militum incitati, vnanimiter in hostem impetum facere statuunt. Hinc tormenta ingentia & machinae repletae portis, quibus infinita barbarorum multitudo, ingruerat, a mouentur, Vbi admirandum sanè hoc accidit: Quod cum iam omnia essent desperata, seque quisque pugnae, in qua esset moriendum, accingeret, miles quidam habens uxorem nobili genere & forma praestantem, intra se statuisset, eandem coniugem suam, ne in manus Barbarorum perueniret, ipse interficere: Id ubi femina prudens animadvertisset, suppliciter deprecata maritum, vitam impetrauit, dicens: Impium fore, si maritus suas manus coniugis, quam tantopere adamasset, suae sanguine foedaret, multò acerbius, si maritum coniunx optime indolis pudicitiae & formae, in extremo discrimine desereret, vel in mortis ipso acerbissimo casu. Scio, inquit, me tibi iurasse, minimè te deserturam, etiam in vitae discrimine, quapropter omninò mortis tuae comes futura sum, ut quos amor in vita coniunxit, mors quoque non separet. His dictis veste virili amictam maritus coniugem armis instruit, & iuxta ad latus sinistrum collocat. Interea Comes Zrinus amictus veste Holoferica cerulei coloris, poscit sibi ducentos aureos dari per Cubicularium, qui cum Turcicos attulisset, in terram abiecit, hoc tandem dicens, sibi cum Turcis non quicquam commune esse velle, iussitque Principis sui aureos adferri, quorum centum ad dextram partem, centum ad sinistram in veste repositos collocavit, quos praemium sepulturae, illi. quisquis tandem Barbarorum corpus humasset, fore dixit: suprema haec verba profatus: suffo, inquit, sepulturae meae praemium barbarorum alicui. Arma cum adferentur, quibus corpus muniret, recusavit, nihil illis

illis sibi opus esse dicens: Vt qui iam videret pro patria sibi extremum discrimen adeundum esse, & strenuè pugnando, illi vitam ipsam pulcherrima morte consecrandam. Vexillo igitur ingenti, inaurato, quod in vna parte insignia Principis, in altera regni Hungariæ habebat, supremum Magistratus sui insigne, quo non solum Sigethi præfecturam, sed quoque Generalis Capitanei partium regni Hungariæ cis Danubianarum Magistratum acceperat (nam & hoc officium gessit) sinistra manu prehenso, dextra terribilem gladium stringens, mandat subito referari portas, quæ vbi panduntur, illico tormentorum maxima, iam ante ibi portæ admota & recondita, inflamman- tur atq; collibrantur, inq; oppositam Ianiciarorum, & confertis- simam omnis generis multitudinem hostium, iussu Comitum emittuntur, in hostibusq; vias & transitum patefaciunt. Quo- rum tanta vis fuerat, vt pomum iniectum nequaquam potuisset terram, sed caput hostile, propter infinitas Barbarorum copias decidendo tangere. Vbi tanta strages armorum, hostiumq; aream antè portas totam compleuit, vt propè difficilior transitus esset, per tot caluera cæsorum hostium, quàm per ingruentes & con- fertos hostes futura erat: incredibilis enim hominum strages, puncto temporis edita est. Nam non pilis tantum tormenta, quibus constipata acies certa ac miserabili clade lacerabatur, sed etiam taxillis ferreis, varijsq; metallorum frustulis, vsq; ad summa ora compleuerant, quæ flammarum, & pilæ impetu ex- pulsa, grandinis modo, & tonitruï instar, in omnes partes lethali violentia dispergebantur. Tandemq; coörto fumo ingenti, Co- mes Zrinius, referatis iam antea subito portis

Vt Leo magnanimus confertum fertur in hostem,

suosq; hunc in modum alloquitur. Sequimini me igitur Ducem
vestrum, sicut haecenus strenuè facere soliti estis, & efficite, ut
simus.

Hostibus haud tergo, sed forti pectore noti.

Quibus dictis porta ad caedes & honestissimam mortem
ruentes nostri effunduntur. Comes autem, cum per confertissi-
mos hostes ferro obuia omnia sterneret, ac strenuè pugnando
per Pontem coniunctum portæ, per quem transitus erat à castro
in oppidum, hostium armis iam ante aliquot dies captum, erum-
peret, terribiliq; sui spectaculum edendo, exceptus globo ex clo-
peto, circa tempora, altero in sinistro pectore, per Ianiciaros, in
ipso pontis exitu, ubi iam terram attigisset, concidit. Fœmina
etiam, cuius paulò ante meminimus, ad sinistrum latus mariti,
fortiter cum Barbaris dimicans occubuit, priusquam maritus
interficeretur: ubi tanto ardore animorum pugnatum est, ut
ex trecentis hominibus, non quatuor numero, viui in manus ho-
stium peruenerint: Et qui quenq; locus exceperat viuum, idem
mortuum texit. Postquam infinitam hostium stragem edidif-
sent, omnes magnanimè occubuere, inter quos fuerunt Nobi-
lissimæ & antiquissimæ stirpis, Georgius Chaky, Ioannes
Baiony, Andreas Byka, Petrus Farkasy, Georgius
Kechkels, & alij comptures, ex præcipua Nobilitate, Nepos
Zriny ex sorore egregia virtute adolescens insignis, Caspar
Alapi, viuus in hostium manus peruenit, & Franciscus qui-
dam Secretarius, simul & Cubicularius ille, qui 200 paulò an-
te à aureis Comiti iubenti, ut superius dictum est, deprompse-
rat: quæ hostium victoria, maxima & incredibili hominum
clade constitit, nec enim viui modo, sed mortui quoq;, ab hosti-
bus

bus velut pœnas exposcebant, cum in turrim quandam saxeam
 pulvere Sulphureo & missilibus ignibus completam, desperatis
 iam rebus, funiculos igne succensos, arte collocassent. Igitur
 capta arce, cum innumera multitudo irrupisset, nec arcem mo-
 do atq̃ oppidum opplessent, mixtis primoribus ex totis castris, sed
 circum patentem campum, tum repente inflammatis pulueri-
 bus, disiectis turri lapidibus, per omnes partes, missilia tela,
 & saxa, quoquo uorsum inciderant, confertissimos hostes magno
 numero consumpsere, nec cominus tantum, sed eminus etiam,
 eadem periclitantium fors, dum saxa per aërem volitantia, ig-
 nesq̃ missiles corripere, obruerentq̃ mortales, velocitate mali
 omne effugium præueniente, saucy, semineces, expirantes, am-
 busti, artusq̃ disceptorum militum, cum ingenti strage cæforum
 horrendum spectaculum visabantur. Et constans fama est
 excepta quoq̃ ex commentarijs Imperatorijs Turcarum hac op-
 pagnatione, ultra triginta millia Turcarum desiderata. Vbi
 certè admirandum & illud accidit, quod cum spacio triginta
 quinque dierum, infinitam multitudinem Barbarorum, forti ani-
 mo saucy pleriq̃ nostri sustinuissent, tamen non vnicum reper-
 tum fuisse, qui in tam acerbissimo vitæ discrimine deditiois,
 vel mentionem solummodo fecisset. Omnes mori potius malu-
 ère, quàm fœdari. Tanta in omnibus fides in Principem,
 tantus in patriam amor extitit. Atq̃ hunc exitum Clau-
 strum hoc Europæi orbis habuit, cum Zrinio & cætero præsi-
 dio, reliquæ Hungariæ appendices tantum supererant, sicut
 Priscum imperium spectes, Girola turpiter
 quoq̃ amissa &c.

Locus ex Pauli Iouij Historiarum libro 36.
Tomo secundo parte altera fol: 64.

IPse autem Cacilianer castrorum signorumq; suorum impius. Idesertor, cum profugisset ad Castellum suum, à cunctis proditionis exercitus accusabatur, & tanquam inexpiabilis infamiae totius patriae labes, & publicae cladis author, maledictis incessabatur, sic ut ne prodire in publicum, nec caelestem lucem aspiciere posse diceretur, tanta siquidem deflagrabat inuidia, tantoq; odio apud omnes Regiae Aulæ ordines laborabat, ut in eum famosa carmina argute factitata, per omnes Germaniae Vrbes à pueris cantarentur, sic, ut eum pro trophæo, quod referri debuerat, coronaq; victoria, furcam & laqueum meruisse dicerent, adderentq; pari merito ei supplicij consortes Schlitum Boemum, & Vnganotum Stirianum, ac Stambechium, Carinthium, qui Ducum omnium fugacissimi fuissent. Quibus execrationibus miserè perstrictus Cacilianer, postulauit à rege, ut sibi tuto venire ad dicendam causam liceret: nam paulò antea scripserat ad Senatum prouinciæ Carniolæq; praefectos, famam suam contra ius & æquum à calumniatoribus inimicis suis maledicentissimè lacerari, propterea se iturum Viennam purgandi sui causa, & iniquè obiecta praeclaris insignium virorum testimonys diluturum, sperareq; se pro sua antea vitae cunctis in bellis fide virtuteq;, ut cum multas res pro regis dignitate atq; amplitudine prosperè gesserit, pristinam ab eius clementia gratiam recuperaturum, quando ea calamitosi belli errata, fatali potius impulsu, quàm hominum errore prouenissent. Concessit rex, ut tuto veniret, exceptusq; est ambiguo vultu, sed
cum

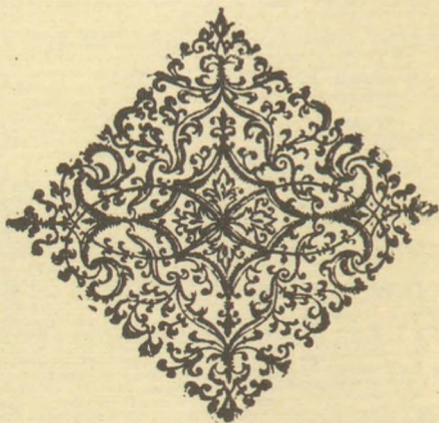
eum eius caussa Magnitio disceptatore Rege, aliquantò longius,
quàm reus volebat, protraheretur, atq; interim honesta sub custo
dia seruaretur, Caczianer moræ impatiens, & de damnatione
saluteq; subdubitans, effugere quàm iudicium expectare maluit:
simulato namq; morbo, latericium sub cubili pauimentum noctu
sensum per commissuras cultello scalpens, vno atq; altero facile
exempto laterculo, subiectam testudinem aperuit, atq; inde ex
linteis lodicibus effecto fune se demisit, & feliciter effugit, cum
paratos extra arcem ex condicito equos ad fugam celeres arri
puisset. Nec multò post, vti erat fluctuoso atq; precipiti in
genio vir, desperatis rebus ad Turcas transiit eum libenter
excipiente Mahometo, pollicenteq; ei, præter opima stipendia,
totius Croatiae præfecturam, ad imaginem beneficiary regni, si
Solymano sincera fide ad subigendas Austriani imperij vrbes
operam præstaret. Tum verò constituta iam præscriptis le
gibus transitione, vt cum aliquo munere ad Mahometem redi
ret, cum NICOLAIO ZRINIO eiusdem prouinciæ re
gulo, sibi vti rebatur amicissimo, fidentius agere cæpit, vt vnâ
secum transiret, in spem certissimi præmij, quando Solimanus
erga ambos, non secus ac cum Ioanne rege liberaliter egisset,
beneficentissimè acturus existimari deberet. Promisit tum
ZRINIVS, aut certe se promittere simulauit, in senten
tiam inuitantis concessurum, paratâ & instructa transitione,
cum ala familiarium equitum ei transfanti comitem futurum.
Verum ZRINIVS, conuerso animo impietatis dedecus
& tanti sceleris facinus secum reputans, in amicum veterem,
vel nihil tale domi suæ expectantem, perfidiam exercere, quàm
regem aut religionis nomen offendere, maluit, Caczianeremq;
post

post epulas dirus hospes obruncauit, ita, & detruncatum ca-
put inuisi, & meritò damnati ducis ad regem mitteret &c.

IOHANNES SOMMERVS PIR-
nesis, in Regibus Pannoniæ de
capto Sigetho.

Alter ab hoc clarus Solymanni funere, nuper
Mœnia Sigethi strauerat annus humi.
Mœnia multiplici nouies defensa labore,
Quæ stagnans gemina fossa tuetur aqua.
Captaq; funestis arx Iulia cladibus, hosti
Cesserat, externum pertuleratq; iugum.

EFFIGIES NICOLAI COMITIS
ZERINII VNA CVM ALIQVOT EP
taphijs & carminibus in laudem eius
scriptis.

Elustri & hæreditario à ZRINIO Comiti,
NICOLAO, Heroi incomparabili, Phœ-
nici Hungariæ, non minus fortitudine
Heroica, quam honestissima morte to-
to terrarum orbe notissimo, ut qui in oppugnati-
one Sigethana, quam triginta quinç; dierum spa-
cio fortissimè sustinuit, contra potentissimum
Turcarum Regem Solymannum, non solum ip-
se pulcherrimo exemplo pro patria occubuit, sed
iplum quoç; Solymannum, nimia animi ægritu-
dine, victor victo morte parentans, mori coegit
EMERICVS FORGACH Baro à Gyms Equ: au-
rat: ac Comes Trinchiniensis gener socero
caris, & B. D. S. M. pietatis
ergo P. C.

IN IMAGINEM ZERINII

NON ARMATI, EPIGRAMMA

Petri Albini.

Hæc est extremum Zrinij erumpentis imago
Cum fremitu, ex castro firma Sigetha tuo.
Tunc etenim renuit cingi fulgentibus armis
Heros, ante quibus sæpius usus erat ;
Desperata salus, & spes cum serior esset,
Restaret virtus unica cumq; viris,
Ite citi, dixit, (non hoc non postulat arma
Tempus) inauratum ferte mihi clipeum,
Ferte ensem patrium, vexillum principis : hæc me
Cernet mox vestis serica in hoste mori.
Eia' agite, unanimes pulchrum certamen honestæ
Mecum hodie in victi, mortis, inite viri.
Nulla salus castro, totum tenet hostis & ignis,
Indomitoq; ignis sævior hoste furit.
Non nos hostis atrox vincit, sed missus ab Orco
Mulciber, & Fatum quod premit, Ungariâ;
Mœnia victa iacent, ô mœnia cara, Sigethæ;
Sola viris virtus in violata manet :
Hæc nos victores faciet cælog; locabit,
Ite modo & pactam non temerate fidem.
Sic ait & medios ultrò morituros in hostes
Proruit, infrendens ut solet ore Leo.
Pons erat, hic arcem capta dirimebat ab urbe,
Qui rapido solus liber ab igne fuit,

Cuncta

EFFIGIES COMITIS SERINII
eo habitu depicti, quo contrà hostem oppetijt.

Inseratur inter fol: F 1 & F 2

Cuncta ibi Zerinius cum sterneret obvia ferro,
 Tanageret & iunctum vix pedis ære solū,
 Glans expulsa cava ferijt pia tempora canna,
 Mox alter petijt pectora læva globus:
 Concidit ad terram exanimis fortissimus Heros,
 Et patriæ solvit debita lytra sue.
 Non fuit in toto mors pulchrior orbe: nec unquam
 Vlla viri fato nobiliore fuit.
 Clades sola fuit, quod mors occulta Tyranni
 Magnanimi impediijt fortia facta viri.
 Nunc stares aliàs non expugnata Sigetha
 Arte Themistoclis libera facta tui.
 Cedite Romani victores, cedite Gray
 Incolumis quorm patria morte fuit:
 Te Zrinius Curti superat, si in milite caussa
 Est potior, iusti quam pius ardor alit,
 Te penè exuperat Zrinius Machabæe: sed ambo
 In Legis fortes occubuijstis opem.
 Vivite felices animæ: tuq; inclyte Iuda,
 In Syrio est cuius mors celebrata solo:
 Addite tuq; recens nuper Machabæe verusto,
 Pannonio est cuius mors celebrata solo.
 Vivite: & hoc precium devotæ mortis habete,
 Ut pereant nullo nomina vestra die.
 At tu posteritas imitare exempla priorum,
 Libera sicq; iugo Patria ab hostis erit.

EPICEDION AVCTO
RE NON NOMINATO.

Hostibus ut vidit diris & cedere fatis
Credita virtuti mœnia celsa sua,
Servata à me olim, nunc me servabitis, inquit,
Arces, & pugnans ZRINIVS occubuit.
Imodo te iacta quantumvis Roma: Liburnis
Et sunt, qua mortem, pectora, despiciunt.

Sequuntur Chronodisticha.

NICOLAUS SERINUS CO-
mes, bellator fortis: occubat
Anno 1566.

Pro grege bella gerens & lege Serinius heros
Occidit, o Lato dignus honore COLI.

ALITER.

Turcicus expugnat Sigethi castra tyrannus
Dux noster fœdis occubuitque getis.

Bernh. Sturmius.

EPIGRAMMA.
IN INSIGNIA GENTILICIA
ILLVSTRISSIMÆ FAMILIÆ
Comitum à Zrinio.

I*Psa' quidem virtus, precium sibi sola, nec unq̄s
Laudibus exoptat vani clarescere vulgi.
Quam secura nitet, nullius & indiga laudis
Omnia de summa mortalia despicit arce.
Hanc tamen ex merito, quid.n. submersa tenebris*

Proderit? ultrô sui semper comitantur honores,
 Conscia gestarum sequitur præstantia rerum.
 Arguit hoc Turris Chak, quam sibi Zrinius olim
 Ipse sua virtute potens quæsi verat, unde
 Ille suæ gentis stirpes superaverit omnes.
 Nã, si quod celebre est, plus sit servasse repertum
 Quam quæsisse decus, Comes hic perfecit utrumq̃,
 Virtutemq̃ docet nos nobilitare, perire
 Omnibus hanc, quorum laus est in origine sola,
 Quid memorem stellas, quas ambit Turris utrinq̃?
 Altera res gestas orbis patefecit, & Indis
 Traxit ad Antipodes, hæc res, famamq̃ perennem
 Gadibus ex ipsis Gangem penetravit, & ortum,
 Hinc ubi et Herculeas fertur tetigisse columnas
 Alituum Regina dedit maioribus alas
 Quæis superando solum nitidis caput intulit astris.
 Inde patens scutum pectus designat apertum,
 Designat constans & robur stirpis avitæ,
 Ingeniumq̃, ferox signat Crocodilus in hostes
 Pro patria, pugna cupiens profundere vitam.
 Huius dextra fuit medios spectata per hostes,
 Et virtus nunc clara nitet, nam quæ modo floret
 Hanc peperit nobis præstanti morte quietem.
 Qui virtute decus volet, atq̃ potentibus armis
 Cernere præclarum, patriæq̃ videre parentem.
 Non opus Ausonios oculis lustrare Quirinos,
 Hæctora Troianû, magnumq̃ Agamemnona regẽ,
 Olim quemq̃ suæ pulcerrima lumina gentis,
 Nil minor est istis, quin æqua domestica virtus,

*Pannonidum splendor, quo non præstantior alter,
Zrinus Illustris Diuum genus atq; propago.*

*Vos etiam nati accensi virtute paterna,
Ite super titulos, & a vitæ stirpis honores,
Es felix igitur FORGACHI, maximus Heros
Cui natâ in thalamû dederat, propriamq; dicârat.*

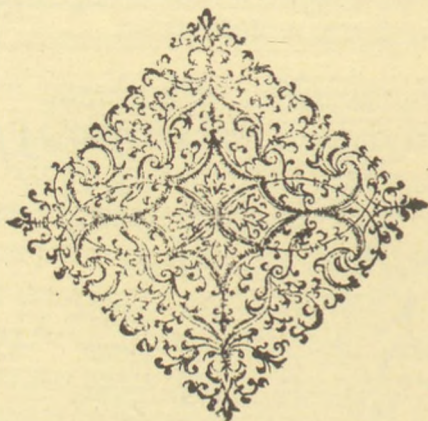
Matth: Ilovvz:

AD GEORGVM SZRINIVM
COMITEM ILLVSTREM, CVIVS
opera feliciter Vngaria vtitur in impediendis
Turcarum molitionibus.

T*V* vero surgens florentibus integer annis,
Nec non maganimum Heroum decus atq; parentis,
Ante alios præstans vera pietate GEORGI
SZRINI, tu patriæ spes altera sola ruentis,
Perge viam nec cede malis, ardentior ito
Per iuga virtutum, victriciaq; arma capeſſe.
Vincat amor patriæ, pietas, laudumq; cupido
Exorere ô tandem miserandis manibus ultor,
Et Mahometigenas terraq; mariq; latrones,
Vi vel fraude potens noctuq; dieq; sequaris.
Et rabiem indomitam tanti compeſce tyranni,
Quaſſatas etiam regni discrimine partes
Erige, ne tantus bellorum fluctus in orbe
Exſurgat, miseram minitans certamq; ruinam;
Tartaricamq; simul rabiem conſtringe potenter;

*Corruat illa tuis manibus, gemituq̄ cruentam
Sternat humum, nec sit tanti plus causa doloris.
Tartara gens nostrum nunq̄; conscendat in orbē,
Quæ prædura cohors neglectæ prodiga vitæ,
More feræ sylvis & furto assueta, cruentis
Artibus, & tabo cæsorū uescitur atro:*

Michael Cibradi
Vngarus.

AD CASPAREM PECHY, ET
 ALIOS, QUI ILLUSTRIS COMITIS
 NICOLAI ZERINI, pro patria fortissimè nec mi-
 nus magnanimè occumbentis virtutem grata
 pietate, & vti PATREM PATRIAE
 celebrant.

Sicut vbi viridi virgo consedit in horto,
 Qua de rupe recens emanat potus aquarum,
 Nunc varios molli decerpit pollice flores,
 Candida luteolis nunc iungit lilia Calthis,
 Nunc flores hyacinthe tuos, violasq; capeßit:
 Quosq; loco primo quos nescia fortè, secundo
 Carperet, ambiguam versat sententia mentem:
 Sic vbi virtutem, belloq; togaq;, potentis
 Militæq;, domiq;, iubet percurrere candor
 Magnanimi Comitiss Zrini, qui fortis in armis,
 Tollere Solimanum, patriæq; impendere vitam
 Ausus erat, simul aduersis occumbere fatis:
 Nescius ane prius speciem virtutis, an arma.
 Persequar, an constans & formidabile robur
 Pectoris, haud aliter tumido quàm puppis in alto
 lactatur velis, ferturq; reciproca sursum.
 Sic huc nunc rapior sensu, nunc prouehor illuc,
 Cum lateat, quo sit potior, num pace vel armis.
 Martis vbi cessauit opus: non destitit vnquam
 Cùm duce Graia loqui, nec non Romana vetustas.
 Si memorem genus, & proanos, ab origine clarum

*Semideum genus Illustris traxisse videtur :
 Vt non Aeneas veneris de semine cretus ,
 Aut satus è magno Scipio loue maior haberi .
 Possit, quos ambos & Marte , & Stemmata dicit .
 Si res enumerem gestas, tunc ille Columnas
 Herculeas longè superat, quin Cælifer Atlas ,
 Cedet ijs, quamuis immensi pondera Cæli
 Sustineat, tantis fuit obrutus iste procellis .
 Cura fuit seruare fidem, regemq; tueri ,
 Virtutemq; sequi, patriæq; impendere vitam ,
 Nec sibi, sed toti genitum se credere mundo .
 Nec Decijs sua Roma . suo non Attica Codro
 Pluris erat, fatis olim quas fortiter vrbes
 Eripuere malis, quando profundere vitam
 Pro patria voluere suam, quàm sola Zerini
 Vita fuit constans nullis absterrita fatis .
 Tantus amor patriæ, fidei constantia tanta .
 Pulchrum Fannoniæ certè decus, omnia constat
 Quicquid ornans animo conceperat, esse peracta .
 Si quoties patriæ casus, rerumq; pericla,
 Poscebant, non is vitæ, studioq; pepercit .
 Imò nihil vitæ peragi sine laude placebat .
 Omnia tentauit, primusq; ruebat in hostes ,
 Omne ænum ferro, clarus Virtute perenni
 Exegit, subitò primis Generosus ab annis .
 Ardua virtutis, vulcaniaq; arma secutus .
 Hic quoties acies fuerat ducturus in hostem
 Sciuit quam sint castra loco ponenda salubri ,*

Sciuit

Sciuit ubi cuneos densari, ubi cornua tendi.
Aut iterum flecti res postulet, omnia summo
Disposuit studio, fauces in montibus hosti
Eripere, ac tandem grassari fortibus ausis,
Nec modo iam doctus pugnandi Marte, sed arte
Sciuerat ex usu, fuerint quæ montibus aptæ,
Quæ campis acies, quæ cladi accommoda Vallis.
Hinc eques in medias Equitum prorumpere turmas,
Hinc pedes, & peditum scibat firmare cohortes
Quo duce, quisq; virum tantò iam promptius ibat
Per medias flammæ, per saxa, per arma, per hostes,
Quantò ducis virtus vel notior hostibus esset.
Curtius æterno quod se deuouit Auerno
Non tantùm peperit laudis, quantum tibi debet
Posteritas, ut qui non solum morte peremptus
Occumbis, verùm tot & hostes mittis in Orcum,
Ac ubi nec ferro mentem vicisse nec auro,
Solimanus poterat, tibi victor morte parentat.
Nec sat ad extremum, post tot discrimina rerum,
Canicem galea ut premeres, fuit, ipsa senectus
Abstulit haud vires animi, vegetumq; vigorem.
Ni quoq; pro patria vitam cum morte profundas.
Ergo quod superat pinus præcelsa myricas.
Hoc reliquos proceres superat virtute Zerini:
Dum fuerint lato squamosi gurgite pisces.
Dentati & celsis frendentes montibus apri.
Semper honos Comitum laudesq; per ora volabunt,
Et patriæ patris, citius conuersa recurrent

*Flumina , quàm perèat posthac tua fama perennis.
 Illustres animis ergò castiq̃ Poëta ,
 Quos ornat chorus Aonidum decorantq̃ Camenæ ?
 Pannonia quos genuit , quos nutrit Teutona tellus,
 Ite, nec immeritò laudes , famamq̃ perennem ,
 VIRTVTISq̃ DECVS: MAGNVM CELEBRATE ZERINVM.*

Mathias Iloczy Pannon .

**ALIVD IN EFFIGIEM EIVDEM IL-
 lustris Comitis à ZRINIO, &c.**

HÆc ZRINII facies, formosi hæc oris imago
 Hoc Thracio auulsum nuper ab ense caput.
 Quam bene deuouit speciosos Zrinius annos,
 Quam bene contempto se patriæ hoste sacrat .
 Aspicijs vt patriæ ingentem frons spirat amorem
 Seq̃, semel tantùm sic obysse dolet ?
 Aspicias vt tabo atq̃ hostili piëta renidet
 Sanguine, & vt metui sic quoq̃ ab hoste cupit ?
 Tam bene non potuit viuuum ars effingere , quàm mors
 Fuci exspers piëtum post sua fata dedit.
 Ergo quid inuictos iactas Romane Camillos ?
 Quid Fabios ? gentis numina magna tuæ ?
 Viui illi : hic etiam auulsa ceruice triumphat ,
 Illi victores : hic quoq̃ victus ovat.
 Vitam illi ex fragili sperabant marmore : vitam
 Hic patriæ tumulis, marmoribusq̃ dedit.

*Illi ipsi sibi, at huic hostis locat ipse trophæum,
Pro patria extinctum restituens patriæ.
Illi urbem: hic orbem pacatum reddidit, Illi
Ferro hostes, ferro hic conficit, atque mora.
Inunc, & veteres Heroas suspice: gignit
Romæ patres patriæ, Pannonis ora DEOS.*

Nicolaus Rhedingerus à Striffa, &c. Præfeti
urbis, & Ducatus VVratislauiensis fi-
lius faciebat,

EPITAPHIUM

*Illustris Comitis, & Magnanimi Heroæ
NICOLAI à ZRINIO.*

A*Rtificis prudens faciem solertia pinxit
Zrinij, fortem animū pingere non potuit.
Pectoris inuictum robur superauerit omnes
Græcia quos coluit, quos Latium artifices:
Semideum soboles heroūm pulchra propago
Æternam viues maior imaginibus.
Fama tuas laudes, nomenq; per æthera sparget,
Et te cantabit sedula posteritas.*

Casparus Peczij, Augustæ & æternæ me-
moræ Imperatori Ferdinando à Se-
cretis & consilijs,

A L I V D.

FVnera Zeriniy rapuere cruenta Zigethum,
 Sigeum Hectorea clade velut cecidit.
 Mars gemit: eheu quot singultibus aethera pulsans,
 Ereptum queritur Pannonis ora ducem.
 Te propter lituiq;, ensesq; & tela virorum,
 Quis putet? insolitis triste sonant lachrymis.
 Accipe nunc igitur venalem sanguine laurum,
 Pro patriaq; obitæ nomina mortis habe.

Salomon Besnerus Germanus.

A L I V D.

NICOLEVM Zrini populis, opibusq; potentem
 Et patrem patriæ picta tabella refert.
 Quo duce Zultanus quantum vexatus in aruo,
 Ossa Zigethino nunc quoq; fusa probant.
 Non tantum maduit spumanti sanguine tellus
 Cum caderet Graia Dardana Troia manu,
 Vidimus hostili perfusos sanguine campos,
 Lata cadaueribus vidimus arua tegi:
 In trepido sed dum sua milite regna tuetur,
 In Christi claudit fata suprema fide.
 Occidit, & magnum implevit virtutibus orbem,
 Altaq; iam fama contigit astra sua,

Nam

Nam licet ad magnos victoria cesserit hostes,
Arma tamen caussa pro meliore tulit.

Lata volubilibus victoria passibus errat,
Et magni reges, & cecidere duces.

Nicolaus Sickolsy Minister Ecclesiæ Ma-
rossiensis, ad Danubium, quo loco delitiæ
Præscorum Regum Hungariæ, & horti ad-
mirandi spectabantur, simul & corona Re-
gni custodiebantur, qui & ipse oppugna-
tioni interfuit.

IN ZERINIVM ET FORGACHIVM,

DESINE, Roma, tuos tandem iactare Catones:

Fabriciosq; tuos, Scipiadesq; tuos:

Et qui Brutorum generoso stemmate clari,

Turgent, ob patriæ reddita iura suæ.

En duo Pannonia, Forgachius atque Zerinus,

Lumina: seu pacem, seu magis arma probes:

Æqui parant factisq; omnes, mentisq; Catones,

Fabricios, brutos, Scipiadasq; suis.

Imò adeò anteeunt factis meritisq; Catones,

Fabricios, brutos, Scipiadasq; suis.

ALLUSIO AD IPSOS, EIVSDEM.

CVM tibi FORGACHI, sociatis fœdera lecti,

Sponderet roseo blandidula ore Venus:

Hoc voluit maioris; horrendamq; ægida quassans,

Hæc, ait, huic thoros, hæc mollia strata sient.

Subrisit Venus, & Mauorti Heroa Zerinum,

(Filia nempe huius sponsa futura fuit.)

Ostendens

*Ostendens tereti digito: Num nam ergo iugalis
 Obsuit huic, inquit, fors an ad arma tborus?
 Ast ego cum tales sociali fœdere iungam:
 Atq; isti socero, Mars, erit iste Gener.
 Ambiguum faciam, fuerit vel pace vel armis,
 Fortior anne socer, fortior anne Gener.*

Salomon Besnerus Germanus.

A L I V D.

*O*B patriam, & leges, nec non virtutis amorem,
 Multi præstantes occubuerunt viri,
 Quorum perpetuo viget incluta fama per orbem,
 Solis in Eois, occiduisq; plagis.
 Ut patriam à seuo seruaret Horatius hoste,
 Vita discrimen promptus adire fuit.
 Morte sua Codrus communia damna leuauit,
 Militis ignotus cum perit ille manu.
 Curtius in vastum se vltro coniecit Auernum,
 Pestifer illius ut funere cesset odor.
 Spontè sua leges, & propter iura Lycurgus,
 Perpetuus patrijs finibus exul erat.
 Quis, precor, Attilij largo licet ore dolores
 Explicet, ob patriæ commoda multa suæ?
 Hos amor in patriam post mortem & fama perennis
 Impulit, & virtus nescia vera mori.
 Proiecta ut penitus gelida formidine mortis,
 Pro patriæ tulerint spontè salute, necem.

Iustior

Iustior at Comitem promouit caussa Zerinum
 Quod rigida voluit iura subire necis .
 Nimirum leges abolentem & iura Tyrannum
 Templaq̄, sincera & cum pietate fidem .
 Ad fœda inuuptas rapientem & supra puellas ,
 (Cuius & immani dextera cæde tepet)
 Christiadam à iugulo dum infracta mente repellit ,
 Mergit & innumeros tartara ad ima Getas .
 Occidit æternos victurum sydus in annos ,
 Summa Lyburuiaci fama decusq̄ soli .
 Sed mors illius Solimanni morte Tyranni
 Perpetuo in terris nobilitata manet .
 Ergò dum memori Solimanni nomen in æuo
 Et tua perpetuo fama vigebit, erit .
 Interea placida requiescas conditus vrna
 Heros, diuinis adnumerande viris .
 Effuso tibi dum Christi pro plebe cruore
 Dona feret Christus sanguinolenta, suo .
 Christianus Schesleris Transsylvanus,

A L I V D .

Q̄ualis in extrema facie, vultuq̄ virili
 Zrmius extiterat, picta tabella refert.
 Mentis at effigiem, pietatem, & bellica facta,
 Pingere pictoris non valuere manus .
 Historiæ hoc referunt, præsens testatur & ætas ,
 Ventura, at summis prosequitur lachrymis .
H
Acer

*Acer in aduersas fuerat Mauorte Phalanges
Turcarum, at patriæ semper amator erat.
Fortiter ac tandem, vt patriam tutando misellam,
In Zygeth occubuit, Pannonis ora gemit.*

ALIVD AD SPECTATOREM.

HÆc tibi *NICLAVM* monstrat p̄clura *Zerinum,*
Mentis at effigiem nulla *Tabella* dabit
Dux erat hic sapiens, audax, milesq̄ tremendus
Hostibus, in Christi qui fremuere gregem.
Innumeras ausus *Turcarum Marte Phalanges*
Tentare, & vires en *Solymanne* tuas.
Ac dum percupidè patriam defendere dulcem
Nititur, & *Zygethymœnia* clara soli:
Fortiter occumbit crudeli *Cœsus* ab hoste
Pannonijs linquens nomen in orbe suum.

A L I V D.

ZRinius vt patriam tutando fortiter *Heros*
In *Zygeth* occubuit, Pannonis ora gemit.

Hæc *Tria*, *Paulus Puah Miskolcius*
Hungarus faciebat.

IN EFFIGIEM ZRINII.

Pl̄ta *Tal e'la* refert summi ducis ora *Zerini,*
Quiq̄ nitor pulchro fulsit in ore viri.
Hic etiam fuerat patriæ spes altera nostra,
Zrinius Hungariæ lux Generosa suæ.

Hic

*Hic Mahometigenas compressit Marte Phalanges,
 Linqvens sic studij fulgida signa sui.
 Tunc quoq; cum Patriam Solimannus perdere vellet,
 Conatur studio promptus adesse suo,
 Opposuit sese fultus pietatis amore,
 Sedulus vt palmam victor ab hoste ferat.
 Vt sacra relligio Synceraq; gloria Christi
 Staret, ab impuro libera tota situ.
 Huius erat studium Christo benè viuere semper,
 Et sanctæ plenum cor pietatis erat.
 Occidit ac tandem fatis melioribus vsus,
 Possidet Empirei gaudia summa Poli.
 Michel Cibradi Rector Scholæ
 Cegledienfis. Pannonim.*

A L I V D.

*HÆc facies, quam cernis, erat veneranda ZERINI,
 Magnanimus mortem quando aditurus erat,
 Ora potest faciemq; viri, corpusq; decorum
 Artifici pictor continuare manu,
 Sed quas robusto dotes in pectore gessit
 Nullus Apellea significabit ope.
 Iam senior multos exegerat optimus annos
 Nec tamen huic animi debile robur erat.
 Sic natura etenim retinet generosa vigorem,
 Quamuis annosa sub grauitate, suum.
 Nobilis antiquo maiorum stemmate, verum
 Nobilior meritis extitit ille suis.*

Prius cura fuit Christum cognoscere ab annis,
 Præmia cui probitas mox pietatis erant .
 Acer & ingenio dubijs consultor acutus
 Rebus erat, subitaq; ingeniosus ope.
 Non alius belli ductor præstantior illo,
 Nec quisquam dextræ firmior arte fuit,
 Casibus aduersis pariter, pariterq; secundis
 Innota semper mente animoq; stetit.
 At patriæ telluris amans, osorq; virorum,
 Quos spes, aut leuitas flecteret, vsq; fuit.
 Deniq; quid referam, pro Christo Rege, quòd ille
 Pro patria pulchrum censuit esse mori?
 Si duo præterea tales hæc terra tulisset,
 Turca serox sumta clade, iaceret humi.
 Vos proceres quorum fidei commissæ seueræ
 Præsidia, extremæq; vrbis & Arcis opes,
 Cernitis vt pictam nitida sub imagine formam
 ZRINIA virtutis det documenta fides.
 Aspiciæ annosa non horret vt ille senecta,
 Prælia sanguinea continuare manu,
 Non illi seua coniunx pulcherrima mortis
 Propositum, blanda sustulit vsq; prece,
 Pignora nec thalami, soboles virtute paterna
 Insignis, vita plus adamata sua.
 At spes forte virum post prælia trusit inanis?
 Quæ fortes etiam præcipitare solet.
 Sed quid speraret tanto discrimine rerum,
 Indubiam dubia spe subeundo necem.

Pauper.

Paupertásne virum tot casibus obtulit æquum?
 Ditiior at nemo hac conditione fuit.
 Diues opum, multa diuesq; & splendidus aula,
 Diues agri, diues milite, seruitio.
 Anne magis quia non aliter fecisse licebat?
 Nec mutare datum est, vi dominante, malum?
 Haud equidem, poteratq; citus, nisi caussa fuisset
 His grauior, vitæ consuluisse suæ.
 Sed patriæ telluris amor, fideiq; verenda,
 Relligio & facti gloria magnifici
 Magnanimum monère virum, ne parcere vitæ
 Mallet, quam dubiam morte subire necem.
 Ergo agite ô Proceres si quos fortuna cruenta
 Ad cadem pugna, fataq; summa vocant.
 Ne dubitate animam moriendo fundere fortem,
 Turpius ignaua est deditioe nihil.
 Gloria sic vestrum factis extendet in orbe
 Nomen, quod recolat candida posteritas.
ZRINIA nonne vides toto quam fulgeat orbe
 Gloria, perpetua nobilitate decens.
 Illius haud e. quidem famam septem fluus Ister
 Terminat, ad Tyberim iam Rhodanumq; viget.
 Quin etiam fidei constans immotaq; virtus
 Littoribus fertur fulgida Threicys.
 At si tantus amor vitæ, sobolisq;, piæq;
 Coniugis, & si quid linqvere triste putas.
 Non tamen hanc animam vestro retinebitis vnquã
 Arbitrie, citior stat sua cuiq; dies.

*Omnia sunt linquenda, tamen sed vivere deinceps
Nī cupias pulchro laudis honore, furis.
Gloria vos acuat vestra de gente Zerini
Non moritur virtus intereunte viro.*

Valentinus Hellopœus
Zixouius Vngarus.

A L I V D.

ZRINIVS hic situs est, cui non virtutis egenti
Abstulit immeritum barbarus ense caput,
Præmia quæ laudum meruit florente iuventa
Redditit intrepida fulgidiora nece,
Scilicet ut pacem patriæ, legesq̄ tuendas
Consilijs, opibus, credidit, utq̄ manu:
Pectore sic animam, forti profundere fidam
Non dubitat patria depereunte, suam,
Sed tua (crede mihi) fortissime gloria Zrini,
Flumina dum stabunt, stabit honore nitens.
Et quæ vita tibi est sæuis exempta periclis,
Æternos aderit, non moritura dies.

Valentinus Hellopœus Zixouius Vngarus,

A L I V D.

VT patriæ fortis pro legibus occubat Hector,
ZRINIVS, interijt quoq̄ noster.
Verùm Priamida concedit gloria nostro,
Nam patria hunc peritura peremit,

Istius

Istius ad patriæ est Ecclesia, cuius amore
Intrepidus sua fata subiuit,
Nec tamen, obsessus quamuis, occumbit inultus
Innumeros quia perdidit hostes.
Haud potuere Getæ Szjgetinam scandere ad Arcem
Hoc domito nisi vulnere primum,
Hanc animam pater omnipotens cœlestibus adde
Spiritus: bone tuq; viator
Dic, pia Zerini quàm molliter ossa quiescant,
Dum litu Angelici reuocabunt.
Occumbit miserum Zrinus in modum,
Si sors hæc misera est, gloria quam facit
Constanter redimendam
Propter Christicolum fidem

ERgo Turca ferox sanguinea nece
Fulgens canicie sustulerit caput.

O rem, quam satis haud sit
Vt multæ lachrimæ pient.

Non te prisca fides, hostibus integra,
Non te magnanimum robur, & impetus
Præstans motus, & ardens
Virtus eripuit neci.

Heroas solet hæc conditio sequi
Fati, quos volupe est pro patria mori.
Ast vis parua piricli,
Imbelles remouet viros,

Tu si mollitiem seu requiem senex
Optasses tremulis artubus optimam

Et nullam tibi curam
Mouisset pietas, fides,
Nondum barbaricas corpore proprio
Hausisses acies pestiferas minas,
Sed mors hæc, patriæ quam
Donasti, mage te beat.

Effæctus peperit laude carens senex
Quos fructus patriæ? cum sua cui libet
Instent fata viro, sit
Hic fortissimus an piger.

Pelidæ genitrix alma, Iouem prece
Orauit, placidis tempora, sæculis
Gnato, longa suo, sic
Adlutum annuerat pater

Longæuus Sobolis si steterit dies
Obscurum faciet, si steterit breuis
Æternam generoso
Gignet sanguine gloriam

Felix ergo Comes Zrinie concidit
Fato, te celebris gloria consecrat
Quam virtute nitentem
Laudans posteritas feret.

Valentinus Zixouius
Vngarus.

ZRINIUS DE SE
AD PROCERES
Vngariæ.

Hic ego qui iaceo virtute decorus & armis
Barbarico oppressus Zrinius ense cado.
Dum mihi vita stetit Turcas populatus acerbos,
Incussi sæuis hostibus antè metum.
Multosq; ex illis ad Tartara misimus hostes
Donec corruerent, arxq; salusq; mea.
At nunc auulsum trunco caput aspice nostrum
Quem dici toties, victus ab hoste cado.
Sic erat in fatis, nec enim fortuna secundis
Auspicijs quenquam semper amica beat.
Mars amat alternos belli casusq; vicesq;
Victoriq; dedit sæpius ille necem.
Vos tamen exemplo Proceres addiscite nostro,
Humanis nullam rebus habere fidem,
Nos quoq; floruimus, nostra quoq; gloria dextra
Parta fuit primis inclyta temporibus
Profuimus patriæ, Turcasq; explosimus armis,
Defuit & Regum gratia nulla mihi.
Militis & studio cinctus feruente, solebam
Aspera cum diris bella mouere Getis.
Arx quoq; nostra Zygeth natura atq; arte valebat,
Viribus vt nullis posse perire putes.

Huc me contuleram, dum res stetit integra Regis
Imperio, nostris forte daturus opem,
Et iam canities, nostris quæ sparsa nitebat
Temporibus, docuit posse rogare rudem.
Paruimus tamen, impositiq; accepimus vna
Officij regimen, sic moderante, D E O.
Interea fama est sæuum properare Tyrannum
Ibreicio, nostrum, littore ad exitium.
Nec me, cum possem, se cedere velle periculis
Concessit patria iam pereuntis amor,
Quin etiam pectus generosum, & conscia virtus
Antiquum vetuit de decorare decus.
Ergo stat, casus quos vel Deus ipse dedisset
Vel fors, in victa sustinuisse fide:
Intrepidus mortem opperior sæuiq; timenda
Caesaris exemplo spernere iussa placet.
Atq; vtinam mihi par numero sæuissimus hostis
Obvius ad durum Martis adisset opus:
Nulla recusassem certamina, nullaq; belli
Prælia pulvereo continuanda solo.
Vivida nam fuerat nostro sub pectore virtus,
Nec mala militibus spes, arimusq; meis.
Tunc quoq; quem nostris populatum miserat oris
Tentatumq; animos, armaq; nostra, ducem:
Vicimus, & fuso deleuimus agmine Bassam,
Nec levis est clades ista, Tyranne tibi.
Ergo feruentes Solimannus duplicat iras,
E vomat in nostrum virus vt omne caput.
Obicibus

Obicibus portas struimus, stamusq; parati
 Turribus, hostilem vim cohibere, cavis.
 Claudimur, & forti cum milite ritè tueri
 Mœnia suscipimus, firma, favente Deo.
 Obruimur numero, quot enim sunt sydera cœli
 Admovit nostris mœnibus ille manus.
 Machina dat sonitum, crebris tonat ictibus æther,
 Sulphura labentem præripuère diem.
 Scuior vrget opus, factisq; minusq; Tyrannus
 Exemploq; animos addit vbiq; suo.
 Nec secus ipse meos muris valloq; profundo
 Instruo, nec quicquam linquimus officij:
 Instruit ille acies, aditusq;, viasq; requirit,
 Qua ratione viros mœnibus excutiat,
 Inuadit, præcibusq; minas regaliter addit,
 Turbaq; in insultu tela globosq; vomunt,
 Nituntur frustra, frustra pressantq; volando,
 Culmina frustra aditus, & tabulata petunt,
 Consequitur clamor, strepitus, duriq; vlulatus,
 Telaq; missa manu plurima vtring; volant,
 Millia sub nostris ceciderunt plurima muris,
 Millia degeneri terga dedere fuga.
 Ter sunt conati summos conscendere muros,
 Ter quoq; vis nostro Marte repulsa fuit,
 Instaurat toties pugnam, violentia duri
 Caesaris, & socios increpat ille suos.
 Sic contrà, statione sua collecta iuventus
 Expectat Scythici Martia tela Ducis.

Illis dat robur pudor, & præsentia Regis,
At nos pro vita cogimur esse boni.
Heu mihi quam nullæ profunt sine numine vires,
Heu mihi quam nemo fata suprema cauet.
Atterimur, iam iamq̄, magis decrescimus agri,
Copia quæ fuerat parua minorq̄ virum est.
Debilitant socios, insomnia, cura, labores,
Et metus & sæue spes inimica necis.
Quid faciant? manet vna salus sperare salutem
Nullam, nec præsens posse cauere malum.
Tunc sic exanimés socios, vultuq̄, pauentes
Alloquor, & verbis tristia corda leuo:
Quid vos ò socy rerum spectacula turbant
Tristia, venturi turbat imago mali?
Morsne adeo metuenda fuit (nam cætera sæuus
Barbarus hæud quicquã iuris habere potest)
Antè tamen fugienda fuit, tolerare necesse est
Infractò deinceps pectore quicquid erit.
Nec frustra mutare malum conemur acerbum,
Quis parere magis sit pia cura DEO.
Viximus, & Turcis dedimus fera bella, volente
Christo, nec cuiquam sit quoq̄ triste mori.
Hanc misere vitam patriæ donemus amici,
Si modò post mortem patria salua foret.
Asspice quàm nostris inbriet sæuissimus hostis
Mœnibus, & nostram quàm velit ille necem.
Aut alacres bello decernere fortiter omnes,
Atq̄ opus est digna morte perire viro.

Aut

Aut ignava magis præbere necanda Tyranno
 Guttura, femineaq; occubuisse nece.
 Spes est nulla fugæ, moriendum restat amici,
 Si modò laudetur, mors adeunda placet.
 Mors commune malum est pigris & fortibus, illic
 Vtilitas hosti, hinc gloria parta tibi est.
 Robora sed dextræ miseris solatia præstant,
 Si modò, quòd victor desleat hostis, erit.
 Audiat hæc procerum turba, audiat istaq; miles
 Exemplumq; illis quod moriamur, crit.
 Nec vos degeneres, virtutum oblita tenere
 Pectora, vel media morte probate precor.
 Si quasuper fuerit, genti iam iamq; ruenti
 Posteritas, nostrum stabit in orbe decus.
 Cætera fortunæ instabilis non nostra putemus,
 Virtutem retine, desit vt illa tamen.
 Nec mors ô socij totam mihi credite vitam
 Eripiet, melior pars super huius erit.
 Angelicis animam dextris ad sydera duci,
 Vox tua mentiri nescia, Christe, probat.
 Hinc iterum rediuiua venit voluentibus annis
 Corporaq; hæc stabunt tunc reuocata solo.
 Quare agite ô socij, nec nunc moriamur inulti,
 Cætera prospiciat pro pietate **DEVS**.
 Talibus extimulo flagrantia pectora, bello
 Omnibus idem animus nil dubitare mori.
 Tunc genibus Christum flexis oramus **IESVM**,
 Vt caesorum animas aggreget ipse suau.

Oscula quin etiam focij, dextrasq; vicissim
 Orantes veniam voce, fideq; dabant.
 Scilicet insidias occultaq; damna paramus
 Mœnibus egressiq; obuia tela damus.
 Barbarus irruerat prædam laniare paratus,
 Non secus ac catulis orba Leæna suis.
 Consertaq; manu petimus, petimurq; vicissim,
 Sed numero pauci (proh dolor) obruimur.
 Deficimus tandem medioc; in milite septi
 Corruimus, plures at periere Getæ.
 Hic finis virtutis erat, per prælia dextræ
 Occidimus, nobis exitus iste fuit.
 Ipse ego suscepto iam vulnere saucius, antè
 Vix ægre spirans, captus ab hoste trahor.
 Nec mora anhelanti, nec enim mihi vita stetitset,
 Tollitur annosum vulnifico ense caput.
 Dulcibus atq; bumeris procul hoc auellitur, Eben
 Truncus in hac, illa stat regione caput.
 Nec tamen illa mihi turbabit gaudia deinceps
 Conditio, Christi quæ sacra Regna dabunt,
 Tempus erit siquidem, Christo testante requiret
 Cùm D E V Sex varijs, ossa sepulta plagis.
 At mihi sors patriæ miserabilis: hæc quoq; sola
 Causa mihi, mallet cum superesse, fuit.
 Hæc prostrata iacet, turpi subiecta Tyranno,
 Et dat ad impuros vota coacta pedes.
 Tempus erat quo pannonicas exhorruit hastas
 Improbus, & petijt fœdera nostra Getes:
Tempus

Tempus erat quo vix patrijs se finibus hostis
 Tutari, & potuit mœnia habere domi.
 At nunc nostra tenet, nostris prodiitq; superbus
 Mœnibus, & victos fertq; rapitq; viros.
 Scilicet irato nihil est pugnare Tonante,
 Et scelera hoc tantum commeruere malum.
 Quæ si non essent, vel si resipiscere nobis
 Extrema, Proceres, clade placeret adhuc:
 Non dum sera foret vitæ emendatio, nondum
 Est breuior Domini, quàm fuit antè, manus:
 Sic satis extremam genti meruisse ruina
 Et nobis pariter damna parasse semel.
 Reliquias seruate precor, patriæq; pieq;
 Gentis, & iratum conciliate DEVM.
 Mutua vos iungat concordia, cesset iniquus
 Lior, & in partes factio sæua duas,
 Peçlora sed solido iungantur amore videte,
 Conspirentq; prius corda in amor eDEI.
 Parcite subiectæ plebi, nec mole laborum
 Pressos ad durum cogite seruitium.
 Deniq; iustitiæ memores pugnabitis vltro
 Nomine pro Christi, proq; salute gregis.
 Nec dubitate DEVM victoria cuius in equo
 Arbitrio semper, statq; cadiq; ducem.
 Quod si parua manus pugnæq; assueta iuuentus
 Rara sit, atq; impar hostibus innumeris:
 Quid prohibet Dominum Angelicas demittere cælo
 Turbas, aut etiam fulmina, saxa, faces?

Aut armare statim pro vestra, elementa, salute
Hostilesq̄. adeò præcipitare viros,
At si nulla super sanctæ pietatis & æqui
Cura sit in nobis, nullaq̄. Iustitia,
Ultio iam veniet nimiumq̄. propinqua ruina est,
Impendet vestris quæ quoq̄. verticibus.
Frustrà præsidium petitis, frustra q̄. vicissim
Ad stolidà, ô stolidi, fœdera confugitis.
Fœdera firma DEO primùm placuisse putato
Cætera (crede mihi) commoditate carent.
Aspice, de nostris repetens exempla periclis,
Quid iuuet aduerso bella mouere DEO.
Aspice præsidij quàm sit spes friuola vanis
Quàm nil magnanimo pectore dextra iuuet.
Interea si quid patriæ dum viximus almae
Profuerint nostræ prælia militiæ.
Quos iuuat historiam nostrorum audire laborum
DICITE, ZERINI MOLLITER OSSA CVBENT.

**NOMEN IN ORBE BONVM,
 SPIRITVS ANTE DEVM.**

Valentinus Hellopœus
 Zixouius Vngarus.

ALIVD.

A L I V D:

Fortiter occumbens Zerinius ante Zygethum
 Prætulit infami libera fata iugo:
 Flos veterum virtusq; Ducum sic occidit, eheu
 Pannoniæ iacet hic Martia Nobilitas.

Nicolaus Steinberger Rector & inspe-
 ctor Scholarum VVratislaviensium.

EPIGRAMMA, QVO INNVI-
 cur, Illustri ZRINIO, ad propugnandam ar-
 cem Zigaretinam, neq; fortitudinem
 neq; prudentiam defuisse,
 sed fortunam.

Nicoles, fama toti notissimus orbi,
 In laudum summa fixerat arce pedem.
 Cùm fera Sultannus dat belli signa futuri,
 Et cupit hunc solio precipitare Ducem.
 Aduolat exempli Pallas, natumq; tueri
 Turcarum contra noxia tela parat.
 Iamq; caput galea, scapulas & pectora telis
 firmabat, lateri cinctus & ensis erat,
 Et iam versabas arcus, latusq; bipennem
 Tractabas valida, Dux generose, manu.
 Cùm Mauors, ZRINIVM Tritonia desere, cla-
 Desere. Quid? titulo fratris obesse cupis? (mat,
 K Cui

Cui Dea: Nonne licet sobolem vietricibus armis
 Instruere? anne tibi non focia arma fero?
 Desine, Mars iterum clamat, ratione nec vlla
 Inserere te cæptis fœmina (quæso) meis.
 Hic iam Threiciy molimina fœda Tyranni
 Conteret, atq; meo numine victor erit.
 Aspicias quàm mox Turcas Phlegetontis in vndas
 Mittat, & imposito quàm pede cæstra premat.
 Stagnantem aspicias hostili sanguine campum,
 Atq; trucitados sanguis vt vnda vehet.
 Heu, quasi bella mihi nunquam, Tritonia fatur,
 Visa forent, vanos fundis ab ore sonos.
 Ast ego quem genui, quem excepi mollibus vlnis,
 Quemq; alui proprij sedula lactis ope,
 Haud tibi committam natum: natone perulis
 Vndiq; vallato mater abesse queam?
 Ast aberis, nisi me vires & robora fallunt,
 Mars ait, armatum Nicoleonq; capit.
 Hic trahit, illa tenet. Charissima viscera, nati,
 Iuppiter his, quid sic belligeratis, ait.
 Tollite iurgia, nec fatis obstate, relicta
 Iam Zrinus terra viuet in arce poli.

A L I V D.

Insigni pietate Duci, magnisq; celebri
 Ausibus, obq; suam (Scythico defendere ab hoste

*Si posset) patriam qui mortem vidit acerbam,
Pieriae hunc tumulum Zrinio posuere Sorores.
Qui transis, Zrinij placide, dic, ossa quiescant
Et pia posteritas illius facta sequatur.*

A L I V D.

T Andem, qui multos vita spoliarat & armis,
Nicoleon vita Barbara gens spoliat
Et, quia vita fugax, fragiliq; simillima vitro est,
Occidit (heu) patrij firma columna soli.
Ab quales gemitus, & quae venere querela
Pannonia, hunc raperet cum Libitina Ducem.
Ab quoties manibus compressis pectora planxit,
Et quantum lacrymas combibit illa suas.
Atq; ait haec plorans: patriae decus atq; leuamen,
Ergo Bistonio casus ab hoste cadis.
Ast ego quò posses Pyliam superare senectam
Sæpè Deo (heu frustra) vota precesq; tuli.
Et dixi: Zrinium superi seruate benigni,
Ille decus quò sit praesidiumq; meum
Seruate, atq; procul crudelia pellite fata,
Possit vt ad vestros ponere thura focos.
Sed voto infelix sum defraudata secundo,
Propitiumq; Deum non habuere preces.
Me miseram, antè etiam quoties sum passa repulsam,
Verba mea heu quoties deripuere, Noti
Sic nuper palmas pro meq; meisq; leuabam,
Iulia cum proceres occubuere tui.

*Ante Deos supplex & flexo poplite stabam,
Contra Lippa tuos Marte furente Duces.
Dum precor, ecce perit Zolnok, pereuntq; celebres,
Quos fouit gremio, Marte togaq; viri.
Et prius Oceani quisquam numerabit arenas,
Oppida quàm Getica quæ cecidèrè manu.
Quid loquor? aut quid ego lacrymans hæc damna reuoluo?
Quid lacerat populos gens inimica meos?
Si merui, superi, tot acerba videre meorum
Funera, cur cessant fulmina in arce poli?
Enignes cupio vestros, iam me date letho,
Plus ego vix potero (credite) ferre mali.*

*Illustris & Magnifici Baronis ac Comitis,
Dn. Emerici Forgach de Gimes
&c. alumnus.*

*Ioannes Czanad'us Vngarus
VVitebergæ scribebat.*

A L I V D.

*Q*ualis erat (ceufama refert) Tirynthius heros
In populis olim, terra Pelasga, tuis.
Talis erat nuper virtute Zertnius heros,
Cam faceret dari nobile Martis opus.
Ille triumphatum monstris purgauerat orbem,
Hic saeuo patrum miles ab hoste solum.

Alcides

Alcides Cacum, Lernæam sustulit hydram,
Nicoleos Scyticos, pacis amore, Duces.
Ille Iouis proles, fuit hic à Rege creatus,
Qui tenet imperio Solis vtramq; domum.
Sed studijs inimica bonis quid Parca recusas
Tangere, vt afflatu liuor & ipse suo?
Dum benè vterq; parant virtutis præmia, laudem;
Monstraq; iam populis ne metuantur, agunt.
Ecce repente cadunt: dispar sed forma pericli est,
Nicoleos ferro tollitur, ille rogo.
Scilicet hoc meruit nostrorum summa malorum,
Vt non mansura destituamur, ope;
Quosq; animo nobis felices fingimus annos,
Mista repentino fata dolore trahant.
Pæonis ergo nihil terra indulgeto querelis,
Fortunæ vt varias experiâre vices.
Sed, quæ læsisti, placabis numina votis,
Euenit irato nil tibi dulce Deo.
Hoc vbi præstiteris; vitæ melioris ad vsum
Mox pietas faciat non simulata viam.
Si, nisi dederint quæ fraudes, periuria, lites,
Commoda nulla feres; commoda nulla feres.
Ex his quæso tui ne sis ignara, velisq;
Omnia constanti damna leuare fide.
Huius & Herois qui Martia facta sequantur
Optabis mecum voce precante Duces.

Ioannes Budæus Vngarus;

K 3

ALIVD.

Si pietas, animus fortis, memorandaq; virtus
Eximia meritò nomina laudis habent:
Quem faciat clarum ventura nepotibus ætas
Perpetuo Zrini nomine dignus eris:
Quis tua gesta etenim memoret? Quis prælia dicat?
Acer & ad belli tempora natus eras:
Terror eras Ditis generi, sed aheneus illis
Murus, quos pietas iungit & vna fides.
Dum potes arma armis inimicaq; tela Getarum
Niteris inuictò pellierte Marte procul.
Hei quoties nodis in uincla tenacibus actos
Eripis, ac hostem vertere terga iubes?
Ergo per innumera sinuosa volumina fraudis
Atq; vias cædis vita petita tua est.
Sed tua vis robur, fraudem prudentia vicit,
Cedere nec Turco mens fuit æqua truci.
Quid loquor? obsessum Solymanni copia vicit
Artis vbi validæ mœnia rupta iacent.
Nunc caput auulsum membris habet hostis, at artus
Terra tegit laceros, spiritus astra colit.
Nil refert quali cecidit quis morte piorum
Sæpe obitus solito tristior esse potest.
Omnibus vna via est metam properatur ad vnam
Quilibet hanc, viuus ni malè curret habet.
Te gemit amissum gens Vngara, protinus hosti,
Ni Dominus caueat, præda futura fero.
Ah quoties similem precibus petijtq; petetq;
Zrinius in terris sit numerosus Amcn.
Stephanus Czorba Debrecinus, Vngarus.

A L I V D.

A Vrea dùm virtus celebrabitur ore piorum ,
 Dumq̄ reget currus Phœbus in axe suos :
*I*nclyte quadrifido Z R I N I tua curret in orbe
 Fama, tryumphali conspicienda rota .
*S*ed non' innumeris ditio permensa diaulis
 Ardua subvexit nomen ad astra tuum:
*N*on tumidi subito enervata potentia Xerxis,
 Centum armatorum non quoq̄ myriades :
*V*erùm exantlati patriæ pro pace labores,
 Herculeæ quantas vix subiêre manus :
*D*um Mahometigenam, Phlegetonica semina, gen-
 A patrijs arces magne ZERINE focus: (tem-
*V*lterici Scythicas dùm disijcis ense phalanges,
 Atq̄ Acheronteum mittis ad vsq̄ lacum .
*N*ec vigor ante tuæ mentisq̄ manusq̄ fatiscit ,
 Quam mortem, explosa glande peremptus, obis.
*S*anguinis ergò vomens rivus, cadis, atq̄ cruore
 Spargis humum, patriæ ductus amore tuæ.
*H*inc tua laurigeri meritò præconia vates
 Inclyte, certatim, Dux Nicolæe, canunt .
*N*unc animo, emeritus ceu miles, in axe perennas,
 Nomen at in terris fama loquetur anus .

Illustri ac Magnifici Domini Emerici
 Forgach &c. Cliens & alumnus
 VVittebergæ .

Hieremias Sartorius Pannonius.
 ALIVD

A L I V D.

Quid præclara iuvat mirari facta Quiritum,
 Omnibus antè orbis sic celebrata locis.
 Non hi sunt ideò tùm Martia castra sequuti,
 Vt decus hinc vero surgat in axe DEO:
 Sed tantum propriae sitiebant laudis honores
 Qua sibi quæve suis nomina magna parent.
 Non imitari istos vera cum laude licebit,
 Quæ cadit in cœtum CHRISTE benigne tuum.
 Christiadum potius veros mirère triumphos,
 Solius ad laudem quos retulère DEI.
 Hinc etiam documenta potes pietatis habere,
 Quæ sicut vitæ debita norma tuæ.
ZRIN Ius en CHRISTI cultor fidiſſimus, ingens
 Threiciæ genti terror & horror erat.
 Pro grege proq; DEI pugnabat lege, Tyrannus
 Turpis in hæc nequid iuris habere queat:
 Utq; DEI sanctum celebretur nomen in orbe,
 Et non imperium barbara turba tuum.
 Ergò addidit Comes CHRISTO mirandus es ipse,
 Præ reliquis, quos fert Itala terra, viris.
 Tu pro laude DEI medios fers pectus in hostes,
 Inde pius, quod te ritè sequatur, habet.
 Accipe Cœlestem rursus hoc tibi dante coronam,
 Florentem totos & sine fine dies.

Eiusdem Illustris ac Magnifici Domini Clis
 ens & alumnus VVittebergæ.

Nicolaus Baticius
 Pa nnonius.

HISTORIA SIGETHI
TOTIVS SLAVONIÆ FOR-
TISSIMI PROPVGNA CVLI,
quod à Solymanno Turcarum Imperatore Anno 1566.
captum, Christianisq; ereptum est: ex Croatico sermone
in latinum conversa,

Per

M. SAMVELEM BVDINAM
LABACENSEM.

Vo animi ardore & qua seuitia immanis-
simus Turca in miseros Christianos debas-
chetur, & quàm insatiabili, non solum fu-
rore, regnandiq; cupiditate, sed etiam Va-
tiniano & immortalis odio motus, ipsos af-
figat, opprimatq;: ex magnitudine rerum ab ipso gesta-
rum, neminem esse credo, qui non intelligat. Huius rei
documentum esse potest, Arcis Sigeth, & arte & natura
loci munitissimæ (unde quaq; .n. paludibus circumdata, &
velut immersa in finibus Slavoniae sita est) expugnatio:
quam nõ ita pridem ipse Turcarum Imperator Solymannus
ingenti cum exercitu obsessam & graviter afflictam, non
tamen sine magno suorum clade, cepit, suamq; in potesta-
tem redegit, quemadmodum ex præsentis historia videre
est.

Anno post Christum natum 1566. Comes Nicola-
us Serinus, nobili & illustri loco natus, de his ex specula-
tore quodam certior factus, qui ad eum decima quinta Iu-
nij venit, ipsiq; omnium primò bona fide retulit, quomo-
do Tur-

do Turcici imperatoris exercitum, qui se ad duo milliaria in longitudinem extendat, propè Saraièvū viderit, quem ipsemet quoq; à longinquo insecutus sit. Famam verò spargi, ipsum ad Sigeth vel Egor invadendum profectionem hanc & expeditionem suscepisse: ad eamq; rem se Pontem apud Petram Varadinensem Danubio iungi curasse. Non multò post alius quidam speculator ex Quinqueecclesiarum urbe venit, literas ab alio quodam exploratore adferens in quibus perscribitur, Imperatorem re vera cum copiis egredi: Ignorantem autem, quo, vel ad cuius arcis oppugnantioem. Hunc è vestigio tertius Speculator ab Ezeko, quod est ad Dravum flumen oppidum subsecutus narrat: aduenisse iam eò belli quendam perfectum, quem Bekum nominant, qui præmissus est veluti Prodromus, ut Dravum navigiis trajiciat: cum eo quoq; totam Bosnam Carameium, hoc est eius loci præsidem & belli ducem appulisse, atq; in Slavonia regione ex alia parte Dravi infra Moslaviam confedissee. Quo verò tendere velint, id se ignorare affirmat. Postea quartus etiam explorator accessit indicans, se propè Ezekum fuisse, ibiq; multa navigia supra ad Portum, qui Ottonus appellatur, adverso Dravo transvehi Siklofinum conquirere cogitet. Ibi etiam maiores ipsum copias præstolaturum, se certò scire asseverat. Quo porrò sese recipere velit, omnes latere. Tandem alius speculator ex Turcarum castris advenit, pro certò affirmans: exercitum apud Otovum conscensis navibus Dravum transire, eosq; Turcas, qui transvecli sunt è vestigio Budam contendere apudq; Siklofinum pernoctare.

His ita q; strenuus & celebris Comes Serinus 17. die
Iunii,

Iunii, cognitis, & quæ Turcæ absq̃ ulla interposita mora
 sese ultra Dravum recipiant, atque foris sub arce Siklosi-
 no passim in agris nocturno tempore contineant, ibiq̃ re-
 quiescant: consilium inicit, & mille pedites cum quingentis
 equitibus, ut fortunam experiantur, ablegat. Quibus
 tamen antea Dominum Casparum Alapianum, Nicolaum
 Cobacum, Petrum Bathschatitzia, Vvolphangum Pra-
 pruttovitshium, vna cum peditem ductoribus, seu præse-
 ctis, quos Vaivodas vocant, præmisit, mandans, ut fortu-
 næ aleam tentent: Et si quas Turcæ invenerint, prælio
 decernant, manusq̃ conferant. Si verò eos deprehende-
 re nequeant, vt tunc civitatem Siclosinum expugnatione
 invadant, aut incendiant, omniaq̃ diripiant, præcipit. Cũq̃
 nostri iam Siklosino appropinquassent, præmittunt ad ar-
 cem ducentos pedites & equites centum, his saltem, si Tur-
 cæ fortassis sub pratibus & planitie, de equis descendissent,
 vt reliquis quam primùm significarent, omniaq̃ circumspice-
 rent, & ad suos deferrent, iniunctum fuit.

Et posteaq̃ infra Siclosinum ventum est, rectè ad Tur-
 carum castra feruntur ubi, Mehetmbegus vel præfectus bel-
 li ex Theari consedit, quæ Imperator non multò antè ex aula
 sua adscivit, ipsiq̃ Theari Sansak, id est, pomum aureum,
 quod vexillo apponi, & ab imperatore Turcicis belli duci-
 bus, tanquam signum benevolentiae & summæ in milites pæ-
 testatis dari solet: prope Byzantium contribuit, utq̃ exerci-
 tum tanquam Prodromus, præcederet, Dravumq̃ trajce-
 ret, & in quinque ecclesiarum tractu immotus cõsisteret, man-
 davit, ubi omnes copiae congregari, Dravumq̃ superare
 possent. Præterea ne aliò inde se transferret donec ea de re

Cæsaris mandatum acceperit, sedulò præceptum fuit. Rebus ita constitutis impetum nostri in ipsos faciunt, summoq̃ mane cædunt & disiciunt, magnumq̃ Turcarum numerum interficiunt, quorū multi in ipsis paludibus, & loco salebroso, arbutisq̃ consito, nudi propemodum & interulis solū cooperti, fuga salutem sibi quæsiuere. Præfectus etiam belli, quem Bekum illi vocant, graviter vulneratus & fuga dilapsus, in eo lacu seu limoso agro periit. Ipsius porò filius, & cum eo tres Turcæ, viduus in potestatem & manus nostrorum peruenit. Auri deinde & argenti copiam, tentoria & equos nostri vnà cum opimis spoliis consecuti, incolumes lætiq̃ arcem Sigeth maximo cum lucro repetebant. Turcicis insuper rebus præstantissimis, & pecunia, octo Camelos, Sexaginta equos, & quinquaginta mulos, clitellarios vnà onustos adduxerunt, atq̃ sex plaustra omnis generis spoliis, quæ à Turcis adepti sunt impleverūt. Nobiles etiã Sigethani ostro & auro contextis vestib. & tunicis martyrum pellibus suffultis indutis, summoq̃ animi gaudio Sigethum reuertebantur. Eripuerunt præterea hostibus duo rubei coloris ingentia, quæ secum attulerant, signa: in quorum extremitate seu cacumine, loco ferri, cuspis in pertica ex puro argento, latitudine unius manus & deaurata, affixa fuit. In ipsa quoq̃ hasta, cui vexillum apponi solet, equina colore tincta, vnà cum argento globo seu Sphæra, pomi instar, quod Schansack nominant, pependit. Similem certè victoriam, & spolia eiusmodi, longo iam tempore nostri de hostibus vix reportarunt.

Secunda die Iulii, ipse Mustafa Bosnensis Bassa, Bassa Sokolovitschius, vnà cum tota Bosua, & Bassa Carambeio,

bei, Dravumq̄ Ottovum versus traiecit, & apud Siklofinū
infra Hardanaium conſedit.

Septima die Iulii advolat explorator ex Belgrado
ſeu Alba Græca, Turcarumq̄ caſtris perhibens Caſarem
eò veniſſe, & na ves aduerſo Dravo recta ſurſum duci, in
eoq̄ loco ipſum præpè Siklofinum, pontem navalem ſeu
ex Sclaphis & hintribus confectum Dravo ſuperinſterne-
re, atq̄ ad expugnandum Sigeth proficiſci cogitare: curare
quoq̄ pontem illum, quem Danubio iunxerat, rumpere &
diſicere. Deniq̄ ex Quinqueccleſiarum urbe alia mittun-
tur literæ, quibus ab ipſo Naſuf Aga, id eſt Capitaneo, qui
paucis quibusdam militibus præeſt, Comiti Serino per-
ſcribitur, iam belli quendam inſpectorem, ſeu qui militem
cogit, & ducis ipſius copiarum vices aliquando gerit,
Csianz ipſi vocant, eò adveniſſe, ipſiq̄ Hamsam Vuego ab
Imperatore mandatum attuliſſe, vt ſe quam primū ad
Dravum recipiat, ibiq̄ pontem inſtruat: Quod niſi fecerit,
curaturum ſe, vt ante ipſius ædes Palo affigatur: Iniun-
xiſſe etiam, vt per pagos & paſſim palus ſanguine aſper-
ſus circumferatur. Sic itaq̄ ille non procul ab Ottovo pontem
fabricare cepit, quem quidem iam ſatis longè & commodè
conſtruxerat. Sed aqua cum impetu magnaq̄ vi nocturno
tempore ſuper venies, omnia diſrupit & abſtulit, neq̄ in eo
loco eum ulla penitus ratione figere poterat. Hinc ergò lon-
gius & infra Dravum alio progreſſus, opus rurſum proſe-
quitur, quicquid autem bidui ſpacio para verat, id omne
aqua vna nocte diſiccit. Quo ex loco in tertium ulterius
propè ad Eſſekum proſectus periculum de ponte fabricando
fecit: ſed illic omnem luſit operam, nec propter aquarum

vim efficere quicquam potuit. Hac igitur de causa Tschauschum ad imperatorem ablegat, exponens quomodo inundatione & multitudine aquarum impeditus pontem Dravo superinsternere nequeat: Se quidem nec conque-
visse habemus, nec ulli labori ea in re pepercisse. Imperator hoc Hamsam Bekum nuncio cognito, Tschauschum ipsi cum lintheo seu manitili Turcico in cuius extremitate aureis literis scriptum erat, misit.

Sultan Solyman remittit, perque ipsum edicit, ut pontem quocunque in loco, et quacunque ratione possit, confestim supra Dravum iungat, qui, nisi ad ipsius usque adventum extractus, ipsum ex una parte Pontis in ripa illo ipso Lintheo Strangulatum atque suspensum iri.

Hoc ubi Hamsa Bekus percepit, celerrimè ea ipsa hora ad Dravum denuo tendit infra Esseikum, atq; omnia navigia, ad eamq; rem opportuna ligna deduci curavit. Et mox infra Esseikum opus strenuè inchoatur, quo, ut eò commodius absolveret, omnes veſtigales rusticos, qui Turcæ tributū pendunt, seu, qui se ipsi sua sponte subdiderunt, & reliquos omnes, nemine excepto, imò ipsos nobiles, & qui munus & officium aliquod sustinent (Izpabias vocant) ad laborem cogit atq; compellit. Hamsa Bekus etiam ipse nullam omnino neſtabat moram, nec inter diu nec noctu con-
quieverat unquam, donec effecto ponte Dravus constratus fuerit: quem per prata paludes & stagna in longitudinem unius miliaris deduxit, idq; omne decem dierum spacio effecit. Lintheum porrò, quod Hamsa Begus ab imperatore

ratore missum acceperat, Nasuf Aga seu Capitanens, qui
Hamsa Begi dum aberet, Quinqueecclesijs locum sustinuit,
clàm Domino Comiti Serino Segethum transportari curaverat.
Vicesima die Iulij, Bosnensis & Carambetus Bassa,
Siklosino castra movent, & quinqueecclesias perveniunt:
Inde Budensi Bassa in subsidium profecti, Albam regalem
veniunt. Hos postea Hamsabegus stipatus omnibus
Ispabis seu nobilibus comitatur, & quinqueecclesijs
summo cum incolarum propter ipsius abitum, mœrore discedit.
Eadem die Anatoliæ Beglierbekus id est supremus in oriente
dux, primus omnium Dravi pontem transit, quem deinde Akai
Bassa, hoc est, alius quidam militiae praefectus & Vrumelibeglerbegus,
id est summus bellum imperator earumque regionum praeses,
quae ultra mare Aegeum ad nos spectant, insequuntur,
inque planitiem seu agrum Mohatsch considunt, ibique
Turcico Imperatori tœtoria figunt. Posthaec ipsemet
Caesar Sultanus Solymanus superato Dravo illuc pervenit,
eoque in loco castra metatus, consilium de re aggredienda
capit, & aliquot ibi diebus, donec exercitus omnino
transiret, leto animo commoratus est. Prima Augusti die
Turcarum Imperator ex Agro Mohatsch se commovit,
& ad Sigethum contendit. Tertia autem die non procul
infra Siclosinum appulit. Ibi Oroslanum Buda Bassam
capite plectit. Quarta porro die quinqueecclesias, & quinta
ad D. Laurentium, non procul à Sigetho, pervenit ibique
sua castra posuit.

Subid ferè tempus, Dominus Nicolaus comes Serinus,
inter nobiles, Equites, & pedites reliquosque milites & strenuos
Viros, ut omnia ordine fiant, dispicit & procurat,
Cumque

Cumq̄ iam reuera certior esset factus, Turcicum Imperato-
rem conari Sigethum obsidione cingere, vidissetq̄ ingentes
illius copias appropinquare, in arcem interiorem Capitane-
os, copiarum pedestrium ductores seu Vaiuodas, Nobiles,
equites, & pedites, vna cum urbis civibus ceterisq̄ omni-
bus, qui tunc temporis in arce & civitate Sigetho fuerant,
ad se conuocat, ipsisq̄ exeuntibus, urbis portas occludere
iubet: qui, ubi omnes in interiorem arcem conuenissent, ip-
semet Dominus Nicolaus Serinus, medius inter ipsos in pla-
tea minoris arcis constitit, omnesq̄ hac propemodum ratio-
ne allocutus est: Mei fratres, qui sub Casarea Maiestatis
stipendia meretis, viri strenui, militesq̄ fortissimi: Iam
certo videmus singuli, Turcarum Imperatorem ceruicibus
nostris imminere: Quapropter ipsa necessitas exigit, vt nos
paremus, & intrepido animo nostrum, totiusq̄ Christiani
orbis, nominisq̄ hostem praestolemur: Qui insolenti animo
& temerario ausu, suis viribus, incredulorumq̄ hominum
multitudini fidens, in nos arma sumpsit. Nos autem spem
& auxilium nostrum in Deo collocamus, qui nos nullo ne-
gocio defendere, ipsos verò ratione facillima pessundare at-
que reprimere potest. Alacriter ergò ipsius aduentus à nos-
tris expectandus. Nec deterrere nos debent vires, aut ingen-
tes ipsius copiae. Nihil enim dubitamus, Deum Opt. Max.
si precibus veris ipsum inuocauerimus, opem nobis submi-
nistraturum atq̄ clementer affuturum.

Danda autem in primis est opera, ut unanimes & fi-
deles existamus, ne ulla inter nos simultas vigeat, ne inio-
mitiae aut odia alantur, ne alius contra alium insurgat,
sed omni studio enitendum, ut potius apud nos omnes, ho-
nestae

neſtas locum habeat, & hic ſumma cum concordia & bene-
volentia degamus, quàm diu id divina viſum fuerit volun-
tati. Hac itaq; de cauſa, mei fratres, non abs re, ſed ſum-
mè neceſſarium eſſe arbitror, ut nīprimis & ante omnia iu-
re iurando nos devinciamus. Et inītio Deo fidem demus
ſupremo etiam magiſtratuſi noſtro, & huic afflictae provin-
ciae conſtantiam & integritatem ſanctè promittamus. Pri-
mò ego iurabo, idem vos poſt me facturi, ne ego vobis, aut
vos mihi, ullum diffidentiae locum reliquiſſe videamini.
Iuramentum ergo nunc meum auditote: Ego Nicolaus co-
mes Serinus promitto Deo Opt: Max: imprimis, deinde Caſ:
Mai: Domino & magiſtratuſi noſtro ſummo, & huic miſe-
rae provinciae, Poſtmodum etiam vobis militibus & ſtrenu-
is viris, iam hic congregatis, ita me Deus Pater, Filius &
Spiritus ſanctus, Sancta Trinitas, & vnicus Deus, me vos
nullo unq; tempore deſerturum, imò vobiſcum victurum &
moriturum & omnia ſimul quaecunq; inciderint, ſeu bona ſeu
mala paſſurum. Iam etiam ipſa ratio exigit: ut vos
idem praestetis erectisq; duobus digitis Deo interpoſito teſte,
promittatis. Poſt vnusquiſq; veſtrum ſuo Capitaneo in
ipſa porta ſuam iuramento fidem dabit. Quare, ut ex vo-
bis quilibet haec, praeeunte ſcriba, clara voce elevatiſq; duo-
bus digitis dicat, ſedulò inſpiciemus: atq; in eum qui fortè
iſta facere aut effari recuſabit, graviffimè animadverte-
mus. Is enim nobiſcum ad extremum uſq; per ſeverare mi-
nimè cogitat, nec veri hominis, ſed proditoris nomine me-
ritò cenſendus eſt. Quem etiam hac de cauſa è veſtigio
comprehendi iubebimus. Eſto itaq; veſtrum iuramentum
hoc. Nos omnes cives, equites & pedites militeſq; ſtipen-
diary

diarij Cæs: Mai: iuramus primùm Deo opt: Max: posthac
Christiano nostro magistratui, huicq; provinciæ, & Do-
mino nostro Nicolao Serino comiti, sancteq; affirmamus:
uos ut fideles & morigeros decet obedientiam omnem præ-
staturus, cum ipso etiam nos victuros, mortemq; appetituros,
constanter pollicemur. Audite prætereà quid vos scire ve-
lim, si fortasse interea temporis mors ingrueret, meq; è me-
dio tolleret, meo loco vobis hunc familiarem meum Domi-
num Casparum Alapianum constituo vobisq; impero, ut
ipsi pareatis, summumq; honorem tanquam mihi, ipsi exhi-
beatis, & si quæ vobis mandata dederit ea diligenter opti-
maq; fide exequamini. Animadvertite porrò in ista capita,
si quis equitum aut peditum Capitaneo suo aut Tribuno obe-
dientiam recusa verit, aut imperium quacunq; ratione detre-
cta verit, ipsumq; vi aut stricto gladio adoriri conabitur, in-
terficator. Deinde si Epistolam quis Turcicam acceperit
aut legerit, statim occiditor, Qui autem literas persagittam
immissas, aut alio in loco depositas invenerit, ut Capitaneo
suo confestim eas exhibeat, hic porrò ut igni tradat, seriò
edico. Et quoniam stationes seu loca per Capitaneos, Vai-
vodas & Tribunos, quibus quisq; manere excubias agere
debeat distribuentur, fortè aliquis nobilium aut etiam reli-
quorum, quicunq; is fuerit, deprehendetur, quiq; abs venia
& scitu Capitanei sui, Vaidodæ, Tribunii vel Decurionis, lo-
co suo discesserit, absensq; fuerit, is sine vlllo habito iudicio
repentè strangulator. Qui uxorem seu matrem habet, huic
cibus & potus reliquaq; necessaria, in locum suum ab ipsis
transferri & præberi poterit, ipse autem in statione sua im-
motus maneat: Illi porrò cui nec mater, nec vxor est, cibus
in mea

in mea culina, præparabitur : quem ille, ut per Tribunal suum accipiat, commodis & certis horis curabitur. Vini quoq; ys qui non habent, cuilibet in singulis dies sextarius, seu mensuræ quarta pars, cum pane, aceto, & sale dabitur. Istis verò qui vxorati sunt, & tamen panibus carent, suilam carnem atq; farinam, ut sibi panes ipsimet conficiant, suppeditabimus. Deniq; si duo occulta quidam consilia tractare & musitare inter sese deprehensi fuerint, ambo rectè suspenduntor. Et si talia quis fortè vel audierit, vel viderit, nec familiaritatis causa indicare ea voluerit, absq; mora eodem supplicij genere cū ipsis mulctator. Postremò qui alteri vel teruncium furto abstulerit, subito strangulator. Hanc itaq; ob rem, maiorisq; observantiæ & timoris gratia, Dominus comes Serinus, crucem in Sigethi arce maiori, propè portas, poni iussit. Deinde militem quendam pedestrem, eò quod gladium in Vairvodam strinxerat, èq; vagina eduxerat, in platea magnæ civitatis capite mulctavit. Eo quoq; in loco comes Serinus Mahmet Agam, seu Capetaneum propter insignè eius perfidiam et enormia flagitia, quæ in via Sigethum iter faciens perpetraverat, pœna capitis affecit. Idq; maioris reverentiæ & timoris causa, ab ipso factum esse censendum est. His peractis, Comes Serinus omnibus nobilibus, militibusq; pedestribus, degentibus in maiori oppido, imperavit, ut suas ædes demoliantur & diruant, paleamq; exportent, comburantq; : In nova autem Vrbe habitantibus, ut stramen tectis eximant, inq; domos transferant : quo civitas quæ lignis saltem & sepibus cinctæ fuerat, eò melius conflagrare posset, mandat. Posteaquam Comes Serinus hac ratione omnes authorasset, militiæq; Sacramento

obligasset : illic toto cum exercitu, & militibus mansit, quorum qui armis gestandis tractandisque idonei erant, in unum versus duo millia, trecenti & alij quidam plures, mulieribus tamen liberisque exceptis numerabantur. Tricesima prima Iulij die ipse Vrumelibeglerbegus et Akanski Bassa, nonaginta millibus Turcarum adveniunt, & prope D. Laurentium uno milliari à Sigetho consistunt: Eò se quoque ex castris centena Turcarum millia conferunt, & è vestigio ea ipsa adhuc luce cum nostris ab exortu diei vsq; ad meridiem intra septa, velitatio certamine dimicant, rursusque in castra sub noctem quietis causa revertuntur.

Prima die Augusti Beglerbegus & Akanski Bassa iunctis illis nonaginta millibus Turcarum totoque exercitu inde solvunt, seq; apud Simelebovum quarta parte unius miliaris ab arce in quodam colle seu monte, non procul à Sigethi vineis distante, demittunt, ipsoque diluculo ad septa cum nostris dimicatum veniunt. Cuiusque acriter à meridie ad vesperam vsq; pugnassent, ex Turcis plurimi tormentis manuaris interfecti desiderabantur. Hunc ergo in modum singulis diebus ter Turca appropinquabant, donec eò ipse quoque Imperator, adveniret. Quinta die Augusti Beglerbekus, & Akanski Bassa una cum exercitu de colle illo, quem Casari delegerant, vacuumque pro eo relinquerant, secedunt, & sua circa arcem castra locant. Eò ipso die Luna, in colle, ex quo se Beglerbegus & Akanski Bassa Simelebovum versus receperant, Casaris tentoria seu Papiiones figuntur. Sequenti die Martis, qui fuit sexta Augusti, Caesar ipse omnibus copiis, & tota manu comitatus, subsequitur, ipsumque collem, qui Sigethanis vineis adiacet, occupat,

occupat, ibiq; cum statim recollisisset, suaq; castra metatua
 esset, quiescit. Reliquus autem exercitus & milites, arci
 ita denso agmine imminebant, eamq; circum sedebant, ut
 tentoria se mutuo attingerent, nec quisq; arcem ingrediens,
 propter immensam hostium multitudinem, conspici poterat.
 Eadem quoq; die in omnibus septis & mœnibus usq; ad no-
 ctē graviter dimicatum est: Soleq; occidente Imperator
 omnes machinas bellicas & bombardas, quas secum adve-
 xerat, displodit atq; emittit. Ianizarii etiam id est *απαταρά-
 ραχοι* Turcici Caesaris, quorum ipse ut semper sibi præstā
 sunt, aliquot millia in aula sua alit genus hominū bellicosum
 atq; sagitandi peritissimum sua tormenta manuaria eiacu-
 lantur. Vnde talis strepitus & fragor exaudiebatur, ut to-
 nitrua quis cælo descendere arbitraretur. Posthac magna
 voce ingenti clamore in omnibus Turcarum castris ceptum
 est ter alla, id est Deus, ac clamari, idq; in significatio-
 nem prosperi ad Sigethum Caesaris adventus Christiani è
 contra in arce Sigeth nomen *IESVS* exclamabant.

Septima Augusti die, Turcæ ex Planitie, & agris,
 Gerras seu Cophinos virgultis contextos, terraq; impletos,
 ad novam urbem præmittunt, aggerem deinde iaciunt, &
 vallo fossiq; remuniunt, quibus mox tormenta & Bom-
 bardas, superinducunt, occultantq;: Et nostros qui se intra
 septa iuxta portam novæ civitatis extructa continebant af-
 fiduè petunt. Eo tamen die ipsi propter crebra nostrarum
 tormentorum fulmina efficere nihil poterant. Ibi etiam Ia-
 nizarii, cum prius ad septa seu terminos accessissent, acci-
 ter cum nostris dimicant. Atq; ex nostris unus saltem, illo-

rum autem multi in eo conflictu perierunt. Hac ipsa die comes Serinus omnia septa, hortos & labores comburi & amputari & utriusq; civitatis portas, quæ deinde terra repleta atq; munitæ sunt, secari iusserat: vesperè itaq; eius diei, Iovisq; manè & sero Turcæ aggerem iacere per gunt. Iani- zari se fossis ingerunt, & terra, ut ab iniuria Bombarda- rum tuti esse possint, cooperiunt, atq; occultant.

Octava Augusti die Iovis, Turcæ summo mane novam civitatem tribus in locis petere, atq; concutere incipiunt. Iani- zarij, etiam suis Scloppetis rem tentant, & in utramq; ur- bem sine intermissione iaculantur. Posthæc ipse Alipor- tuk, aggerem iacere, munitionemq; nocturno tempore in fra arcem interiorem prope regium hortum, rectè in ipsa palude seu fossa arcis moliri, eoq; maiora tormenta statuere pergit.

Nona Augusti die Veneris, ipse diluculo idem Alipor- tuk, qui Imperatoris terra mariq; bellicarum machinarum, & munitionum peæfectus fuit, quinq; maioribus tormentis, & aliquot Bombardis fulminat, arcemq; Sigethi interiorem petit, tantumq; eadie assiduis tormentorum ictibus profecit, ut iam in ea Turrim & æreas campanas concusserit atq; fre- gerit. Incepit summo mane machinas displodere, nec ad vesperam usq; conquievit. Et licèt aliquantulum destitit, tamen paulò post iterum perrexit, perq; totam noctem sine intermissione detonavit. Hæc ubi comes Serinus eadem die Veneris serò vidisset, plurimosq; ex suis interire tormentis cognovisset, novam urbem sub ipso crepusculo incendere e- amq; penitus igne delere, veterem porrò seu maiorem civi- tatem occludere iussit.

Decima

Decima Augusti, qui fuit dies Saturni, Turcæ vetus maiusve oppidum tribus ex locis maioribus tormentis petunt. Ianizarii verò aggerem iaciunt, & vallo terraq; effossa se munientes, propius ad id accedunt. Machinas quoq; in novam civitatem, quæ incendio conflagravit, deduci curant: Quibus deinde eo ex loco veterem urbem verberare atq; concutere pergunt. Eadem die Turcæ & ipsius Aliportuk aggere, lignis, ruderibus, & terra cratem seu pontem, quo per palustria loca eò commodius transitum consequi possent, conficiunt. Adhæc ipsi trabes & ligna præferabant, quibus tecti viam straverunt, & de die in diem semper propius ad arcem accesserunt: Omnes autem Turcæ in hoc, ut quam citissimè cratem illam seu pontem, per loca paludibus referta, construerent, incumbabant, nec eorum ullus labore seu onere illo sublevatus erat, imò cuncti ad gestanda ligna & arbusta compellebantur, operiq; perficiendo occupabantur. Cameli quoq; equi clitellarij, & muti nullo unquam tempore quiescebant. Sylva porrò & agri omnes, Turcis, equis, camelis, & brutis animalibus pleni refertiq; conspiciebantur. Erant itaq; ex duabus partibus crates à civitate arcem versus confectæ, in quibus utrisq; magna lignorum copia deposita erat, cumq; pontes ruderibus & terra fabricatos stravissent, eosq; propè mœnia deduxissent: Castella quædam & lateritium tanquam munimen aliquot seu ~~κατασκευα~~ ex sacris vellere et succidia consistipatis imponunt, quo Ianizari tecti, opertiq; stabant, atq; inde arcis mœnia ita petebant, ut in ijs propter assiduos tormentorum ictus, nemo in posterum ex nostris permanere potuerit.

Decima nona Augusti, die Lunæ, qui D. Bartholomæum præcedit, Turcæ magnam civitatem cæperunt, summamque in potestatem redegerunt, ibi multi ex nostris fortes viri, qui intro in arcemaugere, eaque hostium manibus evadere nequiverunt, desiderabantur. Turci enim ipsos usque ad pontem arcis præcurrebant, atque ut introitum prohiberent summa ipsos velocitate ante vertebant. Qua propter qui maturè se in arcem recipere non potuerunt, foris omnes trucidati sunt. Inter quos erat Martinus Bosniack, Petrus Botosch peditum ductor seu Vai voda, alijque complures strenui, & longo rerum usu in dustrij milites. In ponte etiam decrepitus ille Laurentius, Petrus Batha, Blasius Diak, Georgius Mathiasch, omnes Vai voda, vel copiarum pedestrium ductores miserè interfecti perierunt. Ibi quoque Matthias Sektschudi vai voda, globo percussus postea ad frugem pervenire vel sanitatem recuperare potuit nunquam Finierunt insuper in expugnatione Urbis vitam Rodovan & Franciscus Dando Vai voda, alijque magni nominis milites nã pauci, quos omnes hic scripto comprehendere & recensere non fuit integrum. Posteaquam civitas ingenti clade & summa cum iactura amissa est: Multi enim veteres Vai voda & optimi præstantissimi que milites in ea interièrè, maximo morore & tristitia affecti, ceteri omnes in arcem sese contulerunt, in eamque cum comite Serino se ipsos incluse-runt. Turcæ verò urbem fortissimo præsidio tenebant, iamque in ea morabantur.

Vicesima die Augusti, hostes quatuor in locis fulmina maioribus tormentis arci immittunt, ad eamque binas vias ruderibus arbustis et terra præparant. Paludes enim & fossa

se tunc

ſe tunc aquis conſtituta atq; exſiccata erant, nec ulla penitus aqua in ijs, præter limum & lutum continebatur.

Viceſima ſexta Auguſti die Lunæ poſt D. Bartholomæum, Turcæ per crates ex aggere ipſius Aliportuk primū impetum in arcem interiorem faciunt, expugnationemq; tentant, in qua plurimi Turcæ perière, noſtri autem duo ſigna ab ipſis conſecuti, intro in arcem abſtulerunt, & unâ Miſerſkium Baſſam bombaꝝ iclu interfecère. Ex eo loco Turcæ ſummo cum dedecore & ignominia abire & ſecedere coacti ſunt, quorum ingens numerus paſſim ſub ipſis mœnibus & muris, cum plurimis palis, quibus ad direptionem arcis inſtructi venerant, caſus iacuit.

In hunc ergo modum, Turcæ poſt diem Lunæ ſingulis diebus magis magisq; tribus in locis ex Haſerdia & duobus propugnaculis ſeu monumentis, uno propè portas exiſtente, alteri monti contiguo, interiorem arcem oppugnant & affligunt.

Secunda die Septembris, Ianizarii incurſione facta in arcem irruere cogitabant, ſed mutârunt conſilium, & nocturno tempore magnum propugnaculum, quod monti conterminum erat, ſuffodere cœperunt, cumq; per tres totos dies ſtrenuè laborarent, tantum inde terreſtris materiæ & ruderum extraxerunt, ut Ianizarus eo in loco pertransire, & ad interiorem ſæpem, ubi quendam ex noſtris in ipſo propugnaculo bombaꝝ traiecit, penetrare, noſtrosq; ſub terra contingere potuit. Eò poſtea magnam exſiccatorum lignorum copiam, aſſeres, paleam et pulverem nitratum comportarunt.

Quinta autem Septembris, die Iovis, qui D. Mariæ Virginis festum præcedit Turcæ magnum propugnaculum seu munimen maioris arcis summo diluculo incendunt, quod & per se vehementer arderet, Impulsu tamen & flatu Augusti ignis magis magisq̄ crescebat inq̄ arcem usq̄ deferebatur.

Posthæc etiam trabes & ligna, quæ illuc ad reparandos in propugnaculis circuitus & ruinas deposita erant, & incendio absumuntur, ex quo deinceps Domini stabula cæteraq̄ in maiori arce ædificia conflagrare cœperunt. In eo propugnaculo atq̄ incendio, omnia Cæsaris magna tormenta ita deposita erant, ut absq̄ respiratione ipsa quatuor ex locis detonarent. Adhæc Iani- zariis suis tormentis manuarijs seu sclopetis arcem petunt, & crebris, densisq̄ ictibus instar pluvie in arcem globos displodunt, atq̄ propugnaculum, quod portæ contiguum & vicinum erat, graviter oppugnant. In eo vero propugnaculo quod Nadaschgovi appellatur, irruptionem Turcæ faciunt, maximoq̄ impetu in arcem feruntur. In ista propugna:uli defensione Comes ipse Serinus præsens aderat, & acriter cum Turcis decerta- verat, ita ut hostiles impetus fortissimè propulsaret, eosq̄ bis arce expelleret atq̄ eijceret. Hoc in conflictu & certamine Ioannes Novakovitſch occubuit. Cùm ergo Comes Serinus ignem maximas vires sumere, & iam propè ad pulverem nitratum (cuius ingens copia in magna exteriori arce iuxta portas minoris arcis erat) procedere conspexisset, & quod propter ignis vehementiam Turcarumq̄ immensas copias iam undiquaq̄ irruentes, in maiori

in maiori arce longius morari non posset, se unà cum reliquis, qui superant militibus, quiq̃ elabi & aufugere inde poterant in arcem interiorem contulit atq̃ recepit, eiusq̃ portas bonus ille Comes in tantas redactus angustias, claudere iussit. Foris autem complures egregij milites, trucidati sunt, mulieres & infantes multi, de quibus inter ipsos Turcas maxima contentio & lis extitit, in Turcarum castra captivi abducebantur.

Postea Comes Capitaneis, & peditum præfectis seu dufloribus, quos *Vaivodas* vocat, ut loca quib. quisq̃ stare, & excubias agere debeat, distribuant, præcipit. Mœnia namq̃ exterioris arcis, interiorem etiam cum suo muro completebantur: hicq̃ continuus quasi & ab ipsis contentus conspiciebatur. Ita ut aliquis ex maiori arce in interiorem nullo negotio, & absq̃ anfractu progredi potuerit. Interior quippe *Arx*, tantummodo in una parte, seu angulo magnæ arcis posita, nullum propter exteriorem seu magnam arcem, munimen vel propugnaculum habebat, nec aliud quidpiam, exceptis uno aut alteri conclavi, quod ipse Dominus comes inhabitabat, & domibus aliquot, in quibus pulvis nitratus, omnisq̃ generis Bombardæ depositæ servabantur.

Cætera ædificia in quibus commeatus & siliginis farina, avena, hordeum, caro suilla, & fumo macerati pisces (quorum omnium propè ineffabilis aderat abundantia) servabantur, in maiori arce singula contenta erant. Remanserunt ibi etiam quinquaginta dolia vino, trecenta aceto, & quinquaginta omnis generis leguminibus referta.

Earum deniq; rerum, quæ ad victum requiruntur, necessaria, omnium insignis aderat copia: quæ omnia in maiori arce relicta & igne absumpta sunt, hacq; de causa nec nostris, nec hostibus ea usui, & bono esse, potuerunt. Amissa sunt præterea in arce maiori omnia tormenta, quæ Turcis cesserunt, & quibus deinceps nostros tam diu petierunt, donec interiorem quoq; arcem (sicuti postea dicetur) ademerunt. In interiori autem arce præter duo magna tormenta, duo mortaria, quæ ὀρχημοί καὶ ἀνώβολοι dicuntur, & quatuordecim bombardas, nihil erat reliquum: Ceteris impedimentis & rebus omnibus hostes foris & exteriori arce potiti sunt. De commeatu in interiori nihil propemodum aderat. Præterq; mille modij Tschargoviani triticea farina referti, quos comes Serinus ex suis prædijs Tschargovianis apportari mandaverat: Magna itaq; penuria eo tempore quoad panem & potum, erat, & talis, ut per hoc triduum mulieres & infantes fame sitiq; extinguerentur. In exteriori porrò arce unusquisq; militum tam pedester, quam eques, victum & cibaria affatim habuit.

Nemo autem quicquam secum in arcem interiorem auferre, nec multum de auro vel argento asportando sollicitus esse potuit. Omnia enim, ut dixi, incendio foris absumpta sunt, tantoq; impetu & celeritate arx illa nostris erepta & à Turcis expugnata est, ut vix in interiorem arcem elabi atq; aufugere potuerint. Quam postea quam Turcæ occuparunt, multa vexilla in aggerem seu vallū arcis collocarunt, atq; per duos Iovis & Veneris dies illic in maiori arce conqueverunt. Nostri verò in parva seu interiori arce occlusi, & undiquaq; obsessi ac circumventi hæserunt. Ne Turca-

num ad nostros adhuc in arcem interiorē aditus ulli, aut nostrorum inde foras ad eos exitus patuit.

Septembris die 7. hoc est vespere D. Mariæ Virginis festo & ipso mane circa horam sextam Turcæ coniecto in arcem igne, ædificia in quibus comes serinus habitabat, in interiori arce contenta, incendunt, & ad expugnationem arcis omnes Imperatoris pedestres copiæ, summa cum vi irruunt: Adhæc classicum canere, tympanis perstrepere, & tubis infinitis ingentem sonitum edere incipiunt, signaq; innumera in arcem maiorem collocant. Itaq; tanta erat undiquaq; Turcarum multitudo, ut nec prata cerni, nec aquæ, nec arbores ex arce conspici potuerint. Omnia enim plena Turcis & sub ipsis mœnibus referta erant. Interea Arx vehementer & supra modum igne devastabatur. Quod cum Dominus Comes Serinus vidisset, seq; diutius in ea continere non posset conspexisse, per cubicularium, suum Franciscum Scheremkum vestem holosericam, aliamq; tunicam ex serico non latam (Mentem ipsi vocant) interulam & alia munda sibi afferri iussit, atq; ad omnes, qui tunc secum erant, milites, in hæc verba locutus est: Nunc non opus habeo vestimentis gravibus, sed levibus saltem, quibusque absq; impedimento me commodè & cum agilitate quadam defendere possim. Iniunxit sibi etiam dari galerum ex nigro serico villoso, auro intextum & ornatum, quem in nuptijs gestare solitus erat. Huic affixum fuit ornamentum quoddam aureum peculiare, in cuius pala præciõsus lapis Adamas præstantissimæ pennæ ab Ardea desumptæ continebatur. Deinde centum aureos nummos, seu ducatos Vngaricos, quibus tamen nullus ex Turcica moneta

admixtus esse debeat afferre iussit, quos ubi cubicularius attulisset, holosericam tunicam scindi, eosq̄ inter gossipium, quo illa contexta erat, & sericum poni curavit, sic ad suos inquit: Hoc ideo me fecisse vos existimare omnino velim, ne si quis fortè hostium aut latronum meis me vestibus exuet, dicat, se nihil prædæ aut lucri penitus apud me invenisse. Præterea cubiculario, ut sibi redderet Arcis claves, quas ille semper, dum arx obsessa fuit, in manu sua & potestate habuerat, mandavit: eas cum accepisset, statim tunicæ in quam centum ducatos reposuerat ingerit, suos hunc in modum affatus: revera mihi credite, quod dum manum hanc meam movere, & gladio hoc vitam defendere licebit, neminem mihi centum istos ducatos & claves erepturum.

Me autem mortuo, quicumq̄ adeptus fuerit, eos sibi habeto. Iuramentum siquidem iam Deo præstiti, votumq̄ nuncupavi, me per Turcarum castra nequaquam ductum, nec liberis digito demonstratum iri. Deniq̄ suo antè dicto cubiculario præcepit, ut suos curvos & instar falcis Enses (quos Szablia vocât) auro & argento decoratos sibi porrigat, quos cum probasset, ex quatuor gladijs unum, qui adhuc ipsius parentis erat, elegit, dicens: Hic vnus est ex veteribus meis gladijs, hoc gladio Ego omnium primò gloriam & honorem promerui, omniaq̄, quæ habeo, acquisivi. Et hoc gladio ego nunc singula, quæ Deus in me iudicio suo decreverit, perferam.

Sic gladium dextra manu accipiens, è conclavi suo se recipit, atq̄ post se parmam seu peltam rotundam gestare iubet.

iubet. Nullis præterea armis, nec lorica, nec galea se munire volebat hoc addens, Deum protectorem, defensoremq̄ ipsius futurum, se etiam ex Sigetho elabi aut aufugere nequaquam conaturum, sed omnia constanti animo, quicquid. Deus voluerit subiturum atq̄ passurum. Cumq̄ è suo conclavi exisset, inq̄ cauedium seu plateam interioris arcis venisset, omnes iam ibi milites equites & pedites in procinctu stabant, eumq̄ lorice, galeis, & clypeis tecti, & vaginatis etiam gladijs parato præsentq̄, animo expectabant, & ubi arcem incendio, quod restringi amplius nulla ratione poterat, conflagrare penitus vidissent, nec longius in ea propter vim ignis & fumum morari se posse animadvertissent cœpit ipse Dominus Comes in hanc propè sententiam, ut omnes eum exaudire & percipere facile possent, in Platea arcis loqui.

Mi fratres & strenui milites, nunc re ipsa & ante oculos simul cernimus omnes, qua ratione nos Deus igne hodie puniat, igne nos hostes nostri superant & vincunt. Nec tantum eorum nobis potentia & copiæ nocerent, quantum ignis & incendium damni dat, nosq̄ pessundat, nihilominus tamen hanc pœnam à Deo Opt. Max. immissam, patienti, gratoq̄ animo perferre nos decet: hæc enim non solum ob nostra nos peccata, sed etiam ob provinciæ huius flagitia punire voluit. Quapropter ignorare vos minimè arbitror, quo pacto antea fidem meam vobis dederim, vosq̄ mihi vicissim sanctè & Deo interpolito teste, per iusiurandum promiseritis, nos hic unà simul victuros & morituros esse.

Et qui

Et quidem ad hoc usq; tempus (Deo sint gratia) nihil mali commissum, nec ulla inter nos proditio deprehensa est: Quod & nunc nulla penitus ratione accidere debet. Iam cuncti in praesentia videmus, quod hoc in loco longius moram protrahere & perseverare et si vellemus, non possumus. Idq; tribus de causis, quarum prima est, quod hic flammis & incendio consumimur: altera quod nostrum admodum pauci sunt: tertia quod com metu caremus, vobisq; infantes & mulieres fame sitiq; pereunt. Quapropter, quid igne hic conflagrare volumus? Si nitote exeamus foras in exteriorem arcem strenui milites, mediumq; digitum hostibus ostendamus, & cum eo fortiter manus conseramus, ut post interitum & mortem quisq; nostram famam sibi & gloriam comparet sempiternam, qui occubuerit ædum cum Deo sine omni dubio aget: cui verò vsura vitæ longius concessa fuerit, in eaq; superstes manserit, is summis laudibus nunquam non celebrabitur. Atq; hac de causa, ego omnium primus esse volo, vos primò foras præcedere. Et quod ego facturus sum, hoc idem & vos facite. Certò mihi credite, fratres dilecti, me vos ad rogam usq; non esse derelicturum.

Post hæc ter IESVS exclamat, atq; Caf. Mai. Vexillum ipsi Laurentio Iuranitsch, ut id sibi præferat, tradit, portasq; arcis aperire iubet. In ipsa autem porta machina bellica, quæ mortarium vulgò vocari consuevit, ferro infrustra dissecto referta iacebat, quæ in Turcas paulò antè displosa atq; emissa fuerat, unde sub ipso fumo Comes Serinus nudo gladio, & exigua parma foras progreditur, ipsum Iuranitsch cum signo præcedebat, reliqui porrò milites, & pedites

pedites & equites, quiq; adhuc supererant omnes insequerantur, ibiq; in ipso ponte cum Turcis conflixerant. Eo in loco Ianizari D. Nicolaum Comitem Serinum tribus in locis globo percusserunt, ubi etiam ex eo ictu, quem capite excipit prolapsus in terram concidit. Quo facto, Turcæ confestim ter Alla id est Deus exclamabant, nostri autem retrò in arcem interiorem profugiebant, cumq; ipsos Turcæ vehementer insequerentur, ipsiq; ingenti furore incumbere, unà cum nostris in arcem summa vi & impetu irruunt atq; feruntur. Iam murus interior & ipsa mœnia Turcis undiquaq; plena existebant, unde nostros desuper ruderibus & lignis ad usq; internecionem feriunt, & acriter cum nostris militibus pugnant. Hos omnes exceptis his, quos aliqui galeris & pileis Turcicis tectos aut ricis opertos, & veluti personatos abducebant, interfecerunt. Infantes autem et mulieres omnes vivas servarunt, captivasq; secum traxerunt. Hoc autem pleriq; omnes Ianizari, eorumq; maior pars quam reliquorum Turcarum fecerunt, cumq; captivum alicui eripere non potuissent, eum ipsi ut & ignominiosè præ manibus diffecarunt. Eo arcis in loco, nostrorum, Turcarumq; cadaveribus ita referta erant omnia, ut aliter quisquam per funera mortuorum ire, eaq; calcare & premere arcem ingrediens, aut in ea ambulare volens non quiverit. Tanta etiam in ipsis mœnibus interiora arcis caesorum interfectorumq; hominum copia passim iacebat, ut sanguinem quis ibi & cruorem haud difficilè haurire potuerit. Eductis igitur ex arce omnibus Christianis & Turcis, iam utrasq; arces maiorem & minorem unà cum domibus, moenibus, plateisq; tenentibus, ignis seu incendium, ad pulverem

O

nitratum,

nitratum, qui in quadam turri interioris arcis, fornici propè terram inclusus erat, peruenit, veteresq; domos, quæ interiorem arcem continebant, à fundamentis evertit, atq; disiecit. Eo grassante incendio, quam plurimi Turcæ ac æmento & pulvere interfecti desiderabantur. Et quemadmodum ipsi Turcæ assunt, eo saltem in loco Turcarum plus minus tria millia partim incendio absumpti, partim ruinis ædificiorum & lapidibus & tegulis perierunt. Nam huius cladis causa & calamitatis per totum exercitum summus clamor, insignisq; lamentatio per vagata est. Lugebat quippe extinctum suam patrem quidam, alius filij, interitum deplorabat, tertius ob fratris mortem vociferabatur. Ea die Ianizarorum Capitaneus Domino Comiti Serino iam mortuo caput amputari, idq; ad Turcarum Cæsarem perferri iussit. Ceterum supremus Turcici Imperatoris Memhet Bassa cum aliquot physicis tanta calliditate usus est, ut neq; ex inferioribus Bassis aut Vuegis quisquam, neq; Ianizarij aliq; milites Solymanni Imperatoris sui mortem, quarta adhuc Septembris post prandium circa horam primam, in loco Siclibovo dælo, quarta parte milliaris à Sigetho distantis, propè Vineas Sigethanas extincti; nisi expugnata iam arce Sigethi & commonefacto hac de re prius per literas Selimo Solymanni filio cognoscere potuerit. Atq; ne palàm omnino fieret, alijsq; innotesceret, idem Memhet Bassa Doctorem, qui Cæsaris curam egit, nocturno tempore, ne mortem ipsius divulgaret, clam trucidavit. Interea etiam mortuo Cæsare per singulos dies clangere tubis, & alijs musicis instrumentis personare, cibos coquere & apponere, tanquam si Cæsar in diuisisset, iubebat. Post mor-

tem autem Solymanni statim ingens malum evenit & vehe-
mens tempestas validissimusq; ventus exortus est, qui om-
nia Turcarum Imperatoris tentoria dissecit, et ea quasi aliò
secum rapere vellet, evertit. Idem per reliqua omnia Tur-
carum castra & ad Membet Bassæ Sokolovitschij papilio-
nes, stando progressus, omnem palmam & fœnum, quod in-
castris alicubi reperit, abstulit secūq; rapuit. Eodem ferè tem-
pore mirum quiddā accidit Nam Danubius inferius propè
Tolnam ita turbidus, & arena lutoq; mixtus conspicie-
batur, ut tridui spacio purgari, & lucidus reddi, nec (ut
ipsi Turcæ & Tulniani cives referunt) ullus eius usus, vel
ad coquendum, lavandum, aut bibendum esse potuerit.

Octava Septembris die Solis Mariæ virgini sacra, ca-
put Comitis Serini inter alia Sigethanorum iam interfecto-
rum militum capita, palo non tam longè à terra affigi-
tur, & iactu unius lapidis ab Imperatoris tentorio col-
locatur. Circa etiam undiquaq; signa seu vexilla Si-
gethana transversim cuspidibus in terram defixis stabant.
Sic ea tota die caput Comitis Serini in illa platea palo as-
fixum conspiciebatur. Nec enim Turcæ unq; conquie-
verunt, sed sine intermissione caput illud sepe dictum Co-
mitis Serini, & reliqua Sigethanorum militum, quæ in
unum acervum comportata, congestaq; erant capita, spe-
ctatum, contemplatumq; venerunt. Singulis etiam Tur-
cis, qui Sigethani militis caput ad Cæsaris vel illius loco
Membet Bassæ tentorium attulissent, decem aurei num-
mi seu ducati numerabantur.

Septemb. die nona, lunæ, summo mane Membet Bassa Sokolovitschius Cæsaris gener & supremus consiliarius, Domini Comitis Serini caput Budam seu Salinum fratri suo Mustafa Sokolovitschio Budensi Bassæ mittit, quod cū accepisset, serico statim involvit, subtiliq; linteo tegit, & per duos rusticos Taurinum, quod ab aliquibus etiam Bregetum dicitur, incastra nostri Imperatoris ablegat. Inde porrò per Balthazarum Batschani multis cum lacrimis, summoq; mærore Czakturnum delatum, ibiq; monasterio D. Helena, in fornice seu mansueto, quo Catharina prima ipsius vxor de Franckenpanibus felicitis memoria cum filia & duobus filiis inclusa quiescit tandem sepultum, terræq; mandatum est: Cuius animæ Deus Opt. Max. in regno cælorum æternam quietem largire dignetur.

NVMERVS TVRCA-

rum interfectorum,

Periëre autem sub Sigetho (ut Ianizarorum Capitaneus Budensis ex castris Sigethanis Budam versus iter faciens in urbe Tolna retulit) Turcicorum equitum octo-decim millia, Ianizarorum septem millia, quæ omnia computata viginti quinque millia efficiunt. Hi saltem libris inscripti continentur, exceptis reliquis leuibus & nullius momenti hominibus, & ijs, quorum numerus scripto non est comprehensus. Ex primatibus autem & summi nominis Turcis occubuerunt Miserskius, Bassa Alportuk, Bassa Gapitschius, id est, Cæsaris supremus cubicularius, & Bassa Hasvdadar, hoc est, Cæsaris Camerarius, seu arary & rei numariæ præfectus. Ex Capitaneis autem quos Begos nominant

neminant, Flurimi interfecti sunt, quorum certus numerus ignoratur. Eos enim flocci pendunt viliq; existimant, dicentes, isti tantum sunt Casaris servi & captivi. Hoc vero certo credendum est, insignem ibi Turcarum copiam interyisse: dici namq; vix potest, quam multi assiduis ictibus Sigethanorum tormentorum ceciderint atq; in expugnatione trucidati sint. Adhec infinita cadauera passim in ipsis fossis occisa iacebant, ut inde in arcem usq; gravissimus faetor teterrimusq; odor dimanaverit.

LECTORIS. D. P. E.
trus Albinus.

Visum est & addere Comitis Seriny Epitaphium monumento ipsius, ut intelligimus, in praecipua eius dum viveret arce, Czakturuo, ascriptum, nec non quorundam Clarissimorum & doctissimorum virorum carmina Epicedia & Encomiastica, quae & ipsa per volutando chartas nostras reperimus, quam operam nostram boni consules. Vale.

EPITAPHIUM ILLUSTRIS
SIMI COMITIS NICOLAI ZRL
nij &c. ascriptum sepulturae
in Tschakaturn.

Illustrissimo Comiti NICOLAO ZRINIO. Torquati
ex sorore nepoti, à CAROLO V. post viennam ob-
fisione solutam, quòd in ea adolescens adhuc & Tyro, multa
et perclara confecisset, equo auroq; donato: ad Budam &
Pestum pulchra per facinora summa cum laude probato:

Croatia, Dalmatie, & Slavonia Bannato, Tavernicorūq;
 Regalium in Pannonia magisterio, singulari cum prudentia
 functo: copijs Cæsaris ad dextrum Danubij latus à FER-
 DINANDO I. & MAXIMILIANO II. Imperatori-
 bus præfecto: victis sæpiſſimè, fugatis, captis, caſisq; ho-
 ſtibus: infauſtiſſima poſtremum funeſtiſſimaq; Sigethi ex-
 pugnatione, cuius arcem contra innumerabilem Solymanni
 Turcarum Principis exercitum, facta eorum ingenti &
 memorabili ſtrage, diutius, quàm viribus par fuerat, de-
 fendit, deſuncto ibidem Solymanno, totius orbis flagello,
 pulcherrimè abſumpto, bellicæ gloriæ fortiſſimo in victiſſi-
 moq; duci de ſe publiceq; B. M. P. P.

VIXIT ANNS QVINQVA-

ginta octo, occubuit ſeptimo Septemb.

Anno virginei partus 1566.

EIVSDEM ILLVSTRIS. COMI-

tis Nicolai Zrinij &c. Epicedion, ſcriptum, à Paulo

Fabricio, Cæſar. Mathematico, Med. Doct.

& ordinario in Academia Vienneniſi

ſi Profeſſ.

PRO patria caram virtus effunder: vitam
 Tempore (cum trucibus prem: etur ab hoſtibus) ullo

Si fuit: (vt certè ſemper fuit) ullius unq;

Inclyta non poterit pietas, non inclyta virtus,

Præferri tibi Zeriniæ Comes inclyte gentis.

Tantus amor patriæ, fidei tibi tanta cupido

Præſtanda, tibi tantus erat proſtigere Turcas

Ardor, ut hunc ſola ſatiareſ inclyte vita.

Nam neq; moverunt te viſq; minæq; preceſq;

Urgentis variè frangentisq; omnia Turcæ,

Nec promiſſa ſalus, nec deſperata ſalutis

Com.

Commoda moverunt animum, cum cuncta teneret,
 Eripere & vitam, quæ sola superfuit, hostis
 Debebat ferus ille, tuo trux ille potiri
 Corpore, si vellet tandem. Quæ gloria talem
 Quantus honorq; tuam sequitur Comes inclyte mortem?
 Virtutis solidæ studium, patriæq; salutis
 Cura, tibi mortem laudem simul illa perennem
 Et talem peperit, quali te vincere nullus
 Vllius historiæ victor queat, aspice fastos
 Actaq; Romani populi, tibi Curtius isthic
 Forsitan est similis facto, sed caussa priores
 Fert tua, si sacros reputabimus ordine libros,
 Forte Machabæo laus est communis Iudæ,
 Et simili facto tecum: sed quicquid & hoc est
 Obticeo dum quæ restat possessio vitæ,
 In Christo æternæ tibi debita redditur, Ergo
 Hic tua fama tuo summam cum nomine laudem,
 Promerita est, memoriq; etiam nunq; excidet ævo.
 Dicèris pius esse Comes, fortissimus Heros,
 Non tantum patriæ defensor & inclytus armis
 Miles, magnanimus tutor, sed totius orbis
 Christiadum. Cælo tandem fulgente receptus
 Heroas inter, qui sanguine posteritati
 Consulère suo, quibus est serbare decorum
 Sic patriam visum, caperet ne mœnia turpi
 Deditione ferox hostis, qui rumperet omne
 Fasq;, piumq; bonis cum moribus omne fugaret:
 Heroas inter tales Comes inclyte vivis,
 Funestas qui Turcæ acies atq; arma furentis
 Sape repressisti, aut vicisti, sape fugasti.

EPITAPHIVM.

*Zeriniæ gentis Comes hic iacet inclytus ille,
Pro patria vitam qui dedit ipse suam.*

ALIVD M. CASPARI SIT-
niæ Labac., Ethices in eadem Aca-
demia Professoris.

Q*ui Mahometigenas pulsa vit sæpius hostes,
Septus & victis hostibus ibat odans :
Pro templis cultumq; pio, pro pace fideq;
Arma ferens, Sythicos depopulatus agros,
Insignem proprio peperit qui sanguine famam,
(Fama secuturis vix imitanda viris)
Has nimis angusta ZRINIUS tellure quiescit,
Qui pater armorum præsidiumq; fuit.
Magnanimus meritò monstrant tot ab hoste triumphi,
Testantur fidum mors, modus, urna, locus.
Terra Liburna gemit, dolet austria, luget ademptum
Ipsum Europææ nobile clima plagæ.*

HIERONYMVS VOL-
fius Comiti Serinio atq; præsidio
Sigentio Anno 1566.

I*n victi heroës, memorandi laude perenni
Ab valuisse nihil vota precesq; meas?
Scilicet hoc nostrum scelus & dementia fecit,
Vestra quidem virtus inviolata manet.
Corpora fessa iacent : sed fortia corda triumphant,
Nullaq; de vobis Turca trophæa tulit.*

Vestra

*Vestra fides non fracta minis, non fracta furore
Hostis, ad extremum perstitit usq. diem.
Mortali de stirpe satos cecidisse dolemus:
Sic tamen est ingens occubuisse decus.
At nos Christicola velinani tempora luxu
Perdimus: & paucos publica damna movent
Vel malè civili maculamus sanguine dextras,
Sanguine Threicio quas rubuisse decet.
Fatalis stupor & furor impia pectora versat:
Vota licet maneant, spes tamen agra fugit.*

Idem, praesidio Iulæ.

H*Ei miseri, qui vos decepit perfidus hostis?
Seruat cum libuit, quam dedit ille, fidem:
Bis miseri, quòd degeneres cecidistis inulti,
More bouum: nec vos lausue decusue manèt.
Praestiterat seruasse fidem, vitaq. profusa
Sanguine Threicio triste rigasse solum.
At vos Christicola memores nec fidite Turcis:
Cadere certa salus, cedere nulla fides.
Mors & in igna vos torquet sua spicula: fortes
Pro patria & vera religione cadunt.
Non obitus fraudi, sed erit victoria laudi:
Non Deus hanc nobis, crimina nostra negant.*

Idem, in Germaniæ stuporem.

I*Am tua res agitur, paries tuus ardet; ab alto
Culmine tota domus collabefacta ruit.
Sigetum perijt: non uilia castra supersunt:
Extremum metuit mæsta Vienna diem,*

P

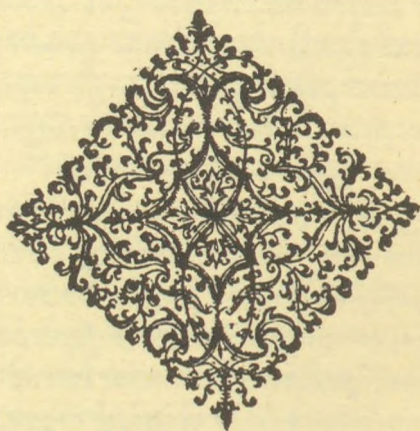
Panno-

Pannonias non esse vides tua mœnia? Turcus,
 His ruptis, in te Marte furente ruet.
 Ardebunt villa: succumbent oppida ferro:
 Turba cadet diris excruciatâ modis.
 Eripientur opes, libertas, iura: LIBIDO
 VICTORIS sævi, iura cruenta dabit.
 Corporis hæc mala sunt, & in omnem posteritatẽ
 A semel exorto fonte perenne ruunt.
 Sæva quidem, sed fine suo claudenda. Quid istud
 Captivâs mentes quod ferus hostis habet?
 Dirâ salutifero dicit conuicia Christo.
 Hunc etiam pubes nescia sæpè negat.
 Sæpè senex & avus melioris mentis egentes,
 Pro scelus, hoc spreto, te, Mahomete, colũt.
 Vulgus iners quid .n. nisi quæ præsentia, curat?
 Arbitrio domini se putat esse pium.
 Non spectas cœlo, nisi cum mors atra fenestras
 Intrat? & in fovea sus lutulente iaces?
 Hæc tu non cernis? non curas plumbea? nummis
 Dum parcis, vitam prodis iniqua tuam?
 Indulges odys in fratrem: negligis hostem:
 Qua nil terra magis, nil mare, triste tulit.
 Num tibi Relligio curæ? quis credere possit?
 Qua rixas nulla relligione moves.
 Colatrix culicis, gibbosi terga cameli
 Deglutis: rectum quodlibet esse putas.
 Omnia præceptis facimus contraria Christi:
 Ignorant Christum pectora, lingua sonat.

Sed non ignorat nostra impia pectora Christus,
 Ille dari toties non sibi verba sines.
 Quid dicam vates infelix? talia Musæ
 Carmina non dictant, fata sed atra cient:
 Imperij nam cum perituri terminus instat:
 Approperantq; truci fata se vera gradu:
 Immeritas ne fortè putas excindere gentes,
 Ardua vel frustra vertere regna lovem:
 Non Deus exitys, non diro fulmine gaudet:
 Incolumes potius quoslibet esse cupit.
 Namq; bonos firmo semper munimine cingit:
 Et vetat hostili clade perire pios.
 Ast ubi negligitur pietas, calcatur honestum:
 Crimine cum vitium supplicioq; caret:
 Tum Deus infesto disturbat perdita vultu
 Regna, & non patitur stare superba diu:
 Ille sed ex imo quatiens fundamine terræ:
 Fulminea incendit præcipitaq; manu.
 Integra staret adhuc (heu iam palus atra) Gomora
 Ni foret incæstis mersa libidinibus (ra,
 Staret adhuc Constantini pia regia; tantas
 Ni regnum discors dilaceraffet opes.
 Et tu stare queas GERMANIA; cura salutis
 Si tibi tanta foret, quanta pericla vides.
 Si tibi privatis potior sit publica rebus
 Cura, simul preeunt quos debet vna ratis:
 Servanturq; simul, qui commoda publica spectant,
 Publica privatis, qui sapit, anteferet.

*At si desipies, GERMANIA .Plura volentem
Destituit calamus scribere, lingua loqui.*

F I N I S.

Lectori S. pl.

*Ab iis, quibus pralorum opera commenda-
ta fuerunt, non pauca prauè & negligenter excu-
sa sunt, quæ hac indicatione corrigenda esse
putauimus.*

A. 2. fac. a. lin. 4. Comitem.

A. 3. fac. b. l. 2. elisit l. 17. infinita.

A. 4. fac. a. l. penulti. spicula, fac. b. l. 13. trucidârit.
l. 17. temeritatis.

B. 1. fac. a. l. 7. Catzianerus. l. 17. dele. tempora. l. 29
Herois fac. b. l. 4. qui profestus & c. l. 15. Sicut fereba-
tur, dele præ.

C. 3. fac. a. l. 22. Cæsareas. l. 24. Sigethæ.

C. 4. fac. a. l. 7. Subhæc.

C. 5. f. b. l. 4. Emericus at illud.

D. 1. fac. a. Admonendus est beneuolus lector, Ex-
emplar manuscriptum, ex quo descriptio obsidio-
nis, vel potius expugnationis arcis Sigethanæ de-
sumpta, & typis his excusa est, deprauatissimè exara-
tum ad nos ab Illovvzio missum esse, quod sine
dubio amanuensis, cui fidit Illovvzcius, negligentia
& incuria ascribi debet. Inde enim est, quòd mul-
ta reperiet lector, quæ mendosa, quædam etiam
hiulca esse apparebunt. f. b. l. 11. potiundi. l. 12. delea-

ent colon, ac substituatur comma. l 21. docentes Sic enim legendum esse censemus, etsi manuscriptum non habet.

D.2.f.a. l 6. & deinceps videntur subeille menda.

D.3.f.a. l 1 nullam pro vllam legendum esse apparet. Ibidem in litera signatoria A pro D ponitur. f. b. l 5. Qui nam Visiri sint mihi non constat. l 19. videtur aliquid deesse, vt & lin 21.

E 1.f.a. l 3. videtur locus esse mendosus. l 22. ne inulti animas.

E 3.f. i. l penult priscum

F 1.f.b. l 24 moriturus.

F 4.f. a. l 13. magnanimum.

G 2.f.b. l 11. pro Hoc Thracio lege Threicio. l 14. Aspicis. l 19 expers.

G 3.f.a. l 11. Herois.

G 4.f. a. l 9. custodiebatur. l 13. Scipiadasq;. l 18. meritisq;. l 19 & 21 Brutos. l 24 Mauors, l 26 Venus. f. b. post lineam 4 substituatur comma.

H 1.f.a. l 3. abolens & iura Tyrannus. l 5 rapiens. f. b. l 1 & 10 Phalanges. l 14 cæsus.

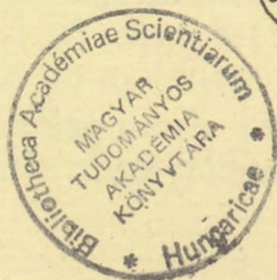
H 2. fa l 1 Phalanges l 7 sinceraq;. l 12 poli. l 14 Pannonius.

H 4. fa post lineam 10 distinguenda est noua ode. l 24. queis pro quos.

I 2, f. b. l 15. nam in cætera sæuus.

I 4. f. a. l 11. sit satis. l 24 caditq; .
K 1. f. a. Aduolat extemplò Pallas, f. b. l 10 Atq; truci-
 cidatos sanguis vt vnda vehat,
K 3. f. a. l 21, Si, nisi quæ dederit f. b. l 9 Dum petis.
L 1. f. a. l 22. magna. f. b. l 5. pontem, l 10. oppugnati-
 onem. l 11. Speculator. l. 14. prodromus. l 22. post vo-
 cab. Siclosinum infere hæc verba : versus vidisse.
 Eo etiam in loco audiuisse, Bekum, qui ex Impera-
 toris exercitu præmissus est, eius esse animi, vt Dra-
 uum nauibus superare, apudq; Siclosinum &c.
L 2 f. a. l 1 & quod Turcæ. l. 10. & si quos Turcas. l.
 20 Mechmetbegus. l 26. prodromus. Ita vbiq; scribi
 debebat. f. b. l 18. martarorum. l vlt. Bosna.
L 3. f. a. l 1 Drauum dele quæ. l 7. scaphis & lintribus.
 l 15. Hamsambeko. l 18 palo. f. b. l 2 & 6 pro Tschau-
 schum lege Czianzum. l 13 pontis in ripa illo ipso
 linteo. l vlt. linteum.
M 1. f. a. l 14. ita me iuuet. f. b. l 21 excubiasq;
M 2. f. a. l 17 occulta quædam, l 22 nobilibus. f. b. l.
 21 adueniret .
M 3. f. a. l 19 planicie. l 22 bombardas. f. b. l 5 serò.
M 4 f. a. l 25 sacris f. b. l 4 aufugere l 5 nequiuerunt.
N 1. f. a. l 1 destitutæ l 16 altero . f. b. l 18. appellabatur.
N 2 f. b. l vlt. Nec.
N 3. f. a. l 15 Serinius l 16 non posse conspexisset l 18
Menten. f. b. l 20 enses l 23 ego.

N 4 f. 1. 15 quicquid, dele comma sequens. l 9 præ
 sentiq; l 15 platea l 16 Mei fratres. f. b. l 25 frustra.
 O 1. f. a. l 19 cum ipsi vi & ignominiosè l 21 vt aliter
 quis, quàm per l 24 interioris l 27 post vocab. Chri-
 stianis ponenda distinctio, p ost vocab: Turcis o.
 mittenda. f. b. l 7 partim ruinis l 16. Mechmet l. 17
 O 2 f. b. l 11 memoriæ. (Begis.
 O 3 f. a. l 1 plurimi l 7 Adhæc l 10 lectori. Sl 23 Viennâ.
 O 4 f. b. l 5 Sicnirij l 9 cultuq; pio l 13 Hac nimis l
 15 Magnanimum l 17 Austria.

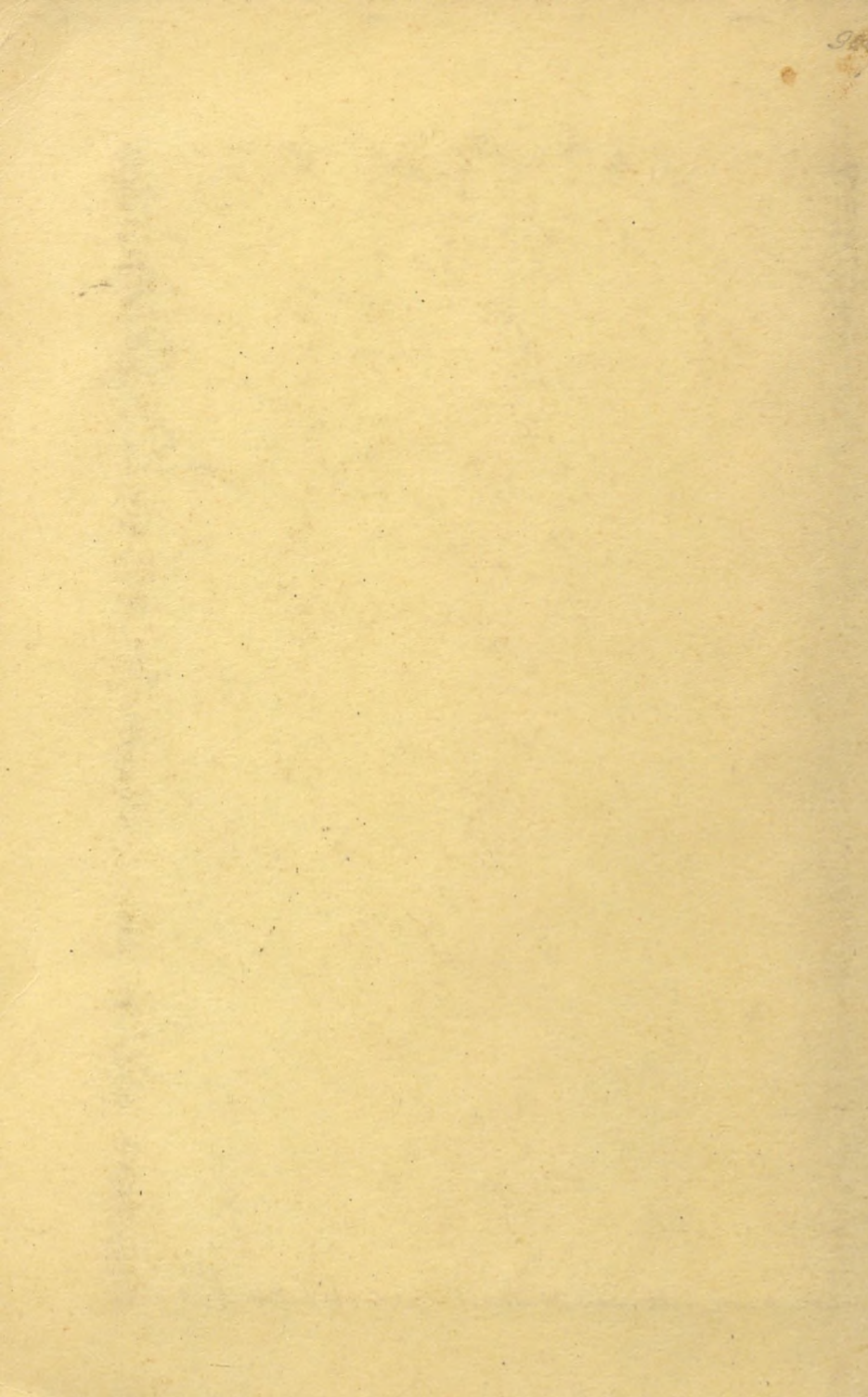

A kiadásért felelős Klaniczay Tibor,
a MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója

Készült a Magyar Színházi Intézet nyomdájában
Budapest, 1987.

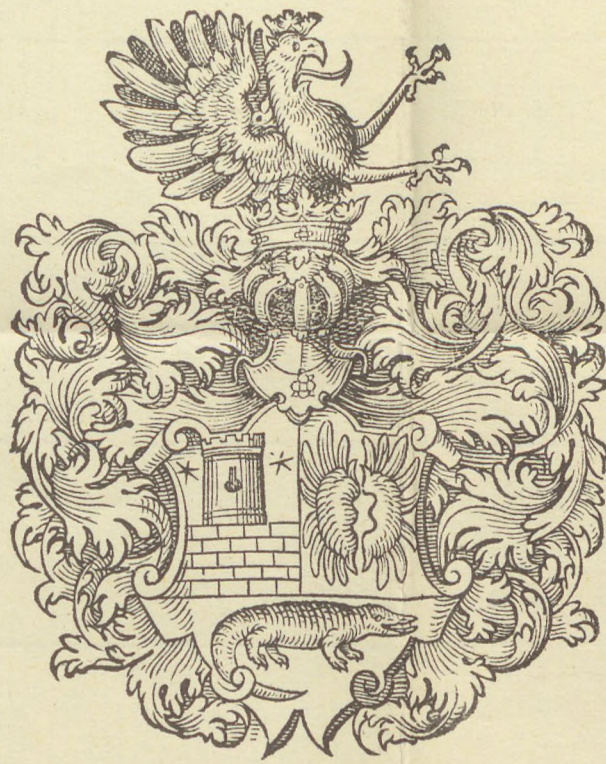
EFFIGIES ILLVSTRIS COMITIS ET DOMINI,
 DN. NICOLAI COMITIS DE ZERINIO, HEROIS
 MAGNIFICI, BELLATORIS INCOMPARABILIS, PHOENICIS HVNGARIAE. Primùm sub
 Divo FERDINANDO, &c. Imperatore, Proregis, quem Hungari more gentis Banum appellant, Regnorum Croatiae, Dalmatiae, Slavoniae:
 Deinde sub Divo MAXIMILIANO, Generalis regni Hungariae à Danubio ad Illyricum usq; Capitanei, Praefecti Zigethani: Vtriusq; Consiliarij intimi,
 & per Hungariam regalium Magistri Tavernicorum. Qui non tantùm dulciter in patria vivere, & laboranti eidem contra Tyrannidem succurrere, sed dulcius in ea mori, & supremum eidem
 vitae spiritum consecrare, imò pro ea dulcem profundere vitam dulcissimum ratus, Fortiter in expugnatione Arcis SYGETHAE mortem oppetijt,
 Anno 1566. VII. Idus Septembris.

EFFIGIES
 COMITIS SERINII,
 EO HABITV DEPICTI,
 quo contra Hostem oppetijt.

Hostibus ut vidit diris & cedere fati
 Credita virtuti moenia celsa sua,
 Servatae à me olim, nunc me servabi-
 tis, inquit,
 Arces, & pugnans ZRINIUS occubuit.
 F modo te iacta quantum vis Roma: Liburnis
 Et sunt, quae mortem, pectora, despiciunt.

EPIGRAMMA
 IN
 INSIGNIA GENTILI-
 CIA ILLVSTRIS. ET
 Antiquissimae familiae Comitum,
 a ZRINIO.

Quid ZRINIAE sibi Musa velint insignia gentis,
 Ede, tuis aris sic pia thura dabo.
 Tantum ego: Diva sub hac: castrum virtutis imago est
 Inclyta, quam stella circumiere duae.
 Namq; ea radices agere atq; immota manere,
 Nixa suis muris turris ut alta, solet.
 Gloria eam radijs aeterna micantibus ambit.
 Gloria, virtutis quae comes esse solet.
 Sed cur ala duplex est addita? tertia dos est,
 Sors bona, quae pennas heu citò saepe capit.
 Gryphus habet culmen galeae. Nam cuncta reguntur,
 Et constant, magni dotibus ingenij.

Ex Epigrammatib. PETRI ALBINI Nivemontij,
 Illustrissimi ac potentis. ELECTORIS
 Saxoniae, &c. Historiographi & Secretarij.

EFFIGIES
 COMITIS SERINII ARMATI.

Ali Nicoleos habitu prodivit in hostem,
 Dura viro quoties bella gerenda forent.
 His toties armis truculentos obruit hostes,
 Et retulit victor læta trophæa domum.
 Hoc habitu tandem Sigethi ad moenia fulsit,
 Cum valida premeres hanc Solymanne manu.
 Vivat adhuc Zrinij Meritum, Constantia, virtus,
 Nomen in orbe bonum, Spiritus ante DEVM.